

Tabellenbijlage

eHealth-monitor 2016

Betere gezondheid
door betere informatie

Nictiz

nivel

Tabellenbijlage

eHealth-monitor 2016

Johan Krijgsman
Ilse Swinkels
Britt van Lettow
Judith de Jong
Kim Out
Roland Friele
Lies van Gennip

Dit is een uitgave van Nictiz en het NIVEL
Den Haag en Utrecht, oktober 2016
©Nictiz en het NIVEL

Inhoudsopgave

INLEIDING	6
Leeswijzer	7
Tabellen bij hoofdstuk 3: Wat helpt om eHealth beter of makkelijker toe te passen	8
Tabellen bij hoofdstuk 4: Gemak en service voor zorggebruikers	46
Tabellen bij hoofdstuk 5: Ontsluiting van medische gegevens voor de patiënt	62
Tabellen bij hoofdstuk 6: Zelfmanagement en online behandeling	70
Tabellen bij hoofdstuk 7: Begeleiding en ondersteuning op afstand	88
Tabellen bij hoofdstuk 8: Elektronische dossiervoering voor zorgverleners	98
Tabellen bij hoofdstuk 9: Elektronische communicatie tussen zorgverleners	102

Inleiding

Huisarts: *“eHealth is een goede manier om een patiënt eigen verantwoordelijkheid te geven over zijn gezondheid en zijn gezondheidszorg.”*

Huisarts: *“Implementeer pas als de meerwaarde is aangetoond en blijf evalueren.”*

Inleiding

Voor u ligt de tabellenbijlage bij het onderzoeksrapport 'Meer dan techniek – eHealth-monitor 2016'. In deze tabellenbijlage worden de resultaten per hoofdstuk in tabellen weergegeven.

Voor een juist begrip van de tabellen in dit document raden wij u aan om deze tabellenbijlage alleen te gebruiken in combinatie met het volledige onderzoeksrapport. Dat is te downloaden vanaf www.nictiz.nl en www.nivel.nl.

Voor deze eHealth-monitor is gebruik gemaakt van vragenlijstonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd onder:

- Zorggebruikers
- Mensen met aanhoudende psychische aandoeningen
- Verpleegkundigen, verzorgenden en praktijkondersteuners
- Huisartsen
- Medisch specialisten
- POH's-GGZ
- Managers en bestuurders in de care

Voor een uitgebreide beschrijving van de onderzoeksmethode verwijzen wij naar bijlage A van het onderzoeksrapport. De onderzoeksvragen die ten grondslag liggen aan dit onderzoek, zijn terug te vinden in hoofdstuk 1 (Inleiding) van het onderzoeksrapport.

Leeswijzer

In de eHealth-monitor spreken we over *zorggebruikers*. Wij bedoelen hiermee elke Nederlandse burger die toegang heeft tot de gezondheidszorg. Niet iedere zorggebruiker is ook *patiënt*. Waar we in dit rapport de term 'patiënt' gebruiken, bedoelen we niet alleen mensen die onder behandeling zijn bij een zorgverlener, maar ook mensen die ingeschreven staan bij een zorgverlener of zorginstelling. In sommige sectoren van de zorg spreekt men niet van patiënten, maar van *cliënten*. Waar dit van toepassing is, kan in het rapport en in deze tabellenbijlage in plaats van patiënt ook cliënt worden gelezen. In de vragenlijsten is, waar dit voor de duidelijkheid noodzakelijk was, gesproken van patiënt/cliënt. In tabellen en grafieken die gebaseerd zijn op de teksten uit vragenlijsten, is patiënt/cliënt *niet* vervangen door patiënt.

Bij de resultaten voor de verpleegkundigen, verzorgenden en praktijkondersteuners, splitsen we deze enkele keren uit in de resultaten voor de *cure* en voor de *care*. Tot de *cure* rekenen we verpleegkundigen, verzorgenden en praktijkondersteuners die werkzaam zijn in ziekenhuizen, huisartsenpraktijken en gezondheidscentra. Tot de *care* rekenen we de verpleegkundigen en verzorgenden werkzaam in thuiszorg en verpleeg- en verzorgingshuizen.

Tabellen bij hoofdstuk 3: Wat helpt om eHealth beter of makkelijker toe te passen

Medisch specialist: *“Een prachtige aanvulling op bestaande zorg, die een aantal face-to-face consulten kan vervangen.”*

Manager in de care: *“Het zou mij helpen als er gezamenlijk vanuit diverse partijen een prioriteitenlijst wordt gemaakt, waarbij niet de beleidsmakers, bestuurders en politici bepalen wat gewenst is, maar het werkveld dat zelf doet.”*

Tabel 3-1.

POH's-GGZ - Percentage van POH's-GGZ die eMental Health hebben ingezet, die het eens zijn met de stelling "In mijn praktijk of instelling heeft de inzet van eMental Health een meerwaarde voor bepaalde patiënten"; schaal van 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens); in 2016 (n= 115).

	%
1 - Helemaal mee oneens	0
2	10
3	19
4	39
5 - Helemaal mee eens	31
Gemiddelde op schaal 1-5	3,9

Tabel 3-2.

POH's-GGZ - Ervaringen onder POH's-GGZ die eMental Health hebben ingezet ten aanzien van de toegevoegde waarde van eMental Health voor hun patiënten; in 2016 (n=115)

	%
Het geeft een goede invulling voor zelfmanagement (eigen tempo, zelfgekozen tijdstip)	68
Het bevordert de verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van patiënten	61
Patiënten krijgen meer inzicht in hun klachten	55
Patiënten zijn minder afhankelijk van hun zorgverleners	44
Patiënten vinden het prettig	37
Het werkt drempelverlagend voor patiënten om in behandeling te gaan	33
Patiënten ervaren meer invloed op de eigen behandeling en zijn meer betrokken	30
Betere behandelresultaten, informatie beklift beter	25
Patiënten zijn opener in het beantwoorden van vragen als ze dat online kunnen doen, dan face-to-face	15
Patiënten zijn trouwer in het bijhouden van online monitoring (gegevens invullen) dan wanneer ze dit op papier moeten doen	7
Patiënten houden hun behandeling makkelijker vol	3
Weet ik niet	4
Anders, namelijk*	12

* Diverse opmerkingen, onder andere 'mooie aanvulling op face-to-face contact'

Tabel 3-3.

POH's-GGZ - Percentage van POH's-GGZ die eMental Health hebben ingezet, die daarvan zelf positieve effecten ervaren; in 2016 (n=115).

	%
Ja	78
Nee, geen enkel positief effect	4
Nee, ik heb het nog niet gebruikt / niet op mij van toepassing	4
Weet ik niet	14

Tabel 3-4.

POH's-GGZ - Percentage van POH's-GGZ die eMental Health hebben ingezet, die de volgende positieve effecten ervaren; in 2016 (n=115).

	%
Het verrijkt de zorgverlening (extra tools om patiënten te begeleiden)	68
Het verbetert de kwaliteit van mijn zorgverlening	45
Het brengt variatie in de aard van mijn werkzaamheden	44
Het bespaart tijd (minder uitleg of herhaling nodig, patiënten kunnen het zelf lezen)	38
Het laat zien dat wij als praktijk met de tijd meegaan	30
Het verbetert de continuïteit van mijn zorgverlening	29
Er is meer tijd over voor andere activiteiten tijdens face-to-face sessies	29
eMental Health kan andere vormen van zorg deels vervangen	16
Er zijn kortere wachttijden om in behandeling te kunnen gaan	7
Het bespaart kosten	6
eMental Health verlicht mijn werkdruk	6
Anders namelijk	11

Tabel 3-5.

POH's-GGZ - Percentage van POH's-GGZ die eMental Health hebben ingezet, die daarbij belemmeringen ervaren; in 2016 (n=115).

	%
Ja	78
Nee	19
Nee, ik heb het nog niet gebruikt / niet op mij van toepassing	2
Weet ik niet	1

Tabel 3-6.

POH's-GGZ - Percentage van POH's-GGZ dat eMental Health hebben ingezet, die de volgende belemmeringen ervaren; in 2016 (n=115).

	%
Patiënten haken voortijdig af	58
Het aanbod sluit niet goed aan bij (een deel van) mijn patiënten (door bijvoorbeeld geen computer, laag opgeleid, onvoldoende beheersing van Nederlandse taal)	46
Patiënten hebben de voorkeur voor face-to-face gesprekken	33
Ik zou meer tijd of mogelijkheden willen om me in het aanbod of systeem te verdiepen	31
Teveel standaard pakket; ik wil de behandeling meer af kunnen stemmen op de klachten	26
Er is een betere koppeling nodig tussen de eMental Health toepassing en het HIS of ander deelsysteem	26
Ik wil graag (meer) bewijs voor de positieve effecten	21
De patiënt zit hier niet op te wachten (onbekendheid of weerstand)	21
Ik heb behoefte aan (meer) technische scholing of support voor eMental Health	18
Het is lastig om een keuze te maken voor inkoop van eMental Health programma's of aanbieders	17
Het kost extra tijd (bijvoorbeeld voor uitleg). Telefonisch en face-to-face contact werkt efficiënter	15
Er is (nog) geen goede balans in de financiële kosten en de opbrengsten door de inzet van eMental Health	13
Ik vind het onpersoonlijk, het leidt tot minder menselijk contact	10
Ik wil graag (meer) informatie over het aanbod van eMental Health programma's	10
De praktijk/instelling wil (nog) niet werken met eMental Health	10
De praktijk /instelling heeft te weinig inzage in wat ik doe binnen eMental Health	6
Vrees voor kritiek over privacyaspecten	4
Ik ben bang dat eMental Health mijn werk overneemt	1
Anders, namelijk	15

Tabel 3-7.

POH's-GGZ - Factoren die POH's-GGZ noemen bij de vraag wat zij menen nodig te hebben voor de verdere implementatie of verbetering van eMental Health binnen hun praktijk; in 2016 (n = 75).

Factor	Aantal	Voorbeelden van antwoorden binnen deze categorie
Scholing en training	19	"Periodieke bijscholing"; "Cursussen op gebied van nieuw in te voeren programma's"; "Goede training"
Goede informatie over aanbod en effecten	15	"Mogelijk meer info over de effectiviteit van de programma's"; "Meer informatie over de mogelijkheden"; "Duidelijk overzicht van programma's die een bewezen werking hebben en flexibel op maat zijn"
Mogelijkheid om programma's aan te passen naar eigen behoefte	13	"Vast programma dat per patiënt op maat aan te passen is"; "Meer keuze-mogelijkheden in de programma's"; "(...) programma's die (...) flexibel op maat zijn in te zetten voor de zorgvrager"
Tijd om zich te verdiepen in de mogelijkheden en het aanbod	13	"Tijd om mij te verdiepen in een module"; "Tijd om te oefenen"; "Tijd om programma's te leren kennen"
Aanpassen van de werkprocessen om tijd te maken voor eHealth-gerelateerde taken	9	"Meer tijd om de patiënten tijdens het doorlopen van de programma's ook via het programma te begeleiden en te motiveren"; "Vaste tijden om na te kijken"; "Vaste tijdstippen om er mee te werken, feedback te geven aan patiënten en nieuwe programma's te leren kennen"
Betere koppelingen met onder andere het HIS	8	"Koppeling HIS en eHealth-programma"; "Vertrouwelijke koppeling aan EPD, met name voor vragenlijsten en registratie-opdrachten"
Meer oefenen en ervaring opdoen	7	"Nu verdere eigen ervaring en oefening ermee opdoen"; "Nog meer ermee werken"
Het motiveren van andere betrokkenen die nodig zijn voor het proces	6	"Motivatatie van de huisarts"; "Medewerking van het management"; "Duidelijke keuze van huisartsen voor eHealth"; "Nu blijven huisartsen wachten, zonde want ik geloof in de combinatie van gesprekken en eHealth"
Adequate vergoedingen	5	"Een voor de huisarts financieel aantrekkelijk en betaalbaar plan voor uitleg en scholing daarin"; "Duidelijkheid over de financiering, niet alle huisartsen zijn bereid eMental Health in te kopen"
Ervaringen delen met andere zorgverleners	4	"Platform waar ervaringen gedeeld kunnen worden"; "Collega met wie ik kan overleggen"
Gebruiksvriendelijkheid	3	"Gebruiksvriendelijke toepassingen, ook voor digibeten"
Overige		"Feedback over gebruik door cliënten"; "Goede uitleg voor patiënten waarom deze manier van behandelen effectief is"

Tabel 3-8.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care die het eens zijn met onderstaande stellingen over innovatie in hun zorgorganisatie (bron voor vragen: locomotion.nu; 2009); in 2016 (n=68).

	Helemaal mee oneens (%)	Mee oneens (%)	Niet mee eens / Niet mee oneens (%)	Mee eens (%)	Helemaal mee eens (%)
Innovaties zijn nodig om op de toekomst voorbereid te zijn	0	0	3	44	53
Het management stimuleert innovaties	0	3	15	46	37
We hebben goede ideeën over innovaties	0	4	21	60	15
Ideeën vanuit de werkvloer worden altijd serieus genomen	0	4	25	56	15
We houden teveel vast aan oude gewoontes	6	24	28	27	16
Mijn organisatie zou meer aandacht moeten schenken aan innovaties	6	19	29	34	12
Het is voor ons lastig om goede innovaties te vinden	15	40	32	9	4
De baten van innovaties worden overschat	12	37	34	15	3
We kunnen voldoende investeren in innovaties	15	24	22	38	2
We kunnen ons geen mislukkingen permitteren	16	43	22	19	0

Tabel 3-9.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care dat aangeeft dat in hun organisatie eHealth-toepassingen worden ingezet als onderdeel van de zorg en ondersteuning; in 2016 (n=68)

	Geen plannen (%)	Plannen (%)	Toe-passing wordt getest (%)	Implementatie op beperkte schaal (%)	Implementatie in de hele organisatie (%)	Iniatief gestaakt (%)
Elektronisch cliënten-/ patiëntendossier	3	12	10	3	71	2
Toezichthoudende technieken/domotica: sensor-technologie, akoestische en videobewaking, (smartphones voor) alarmering, dwaaldetectie (GPS), leefcirkels	19	19	3	40	19	0

Vervolg Tabel 3-9

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care dat aangeeft dat in hun organisatie eHealth-toepassingen worden ingezet als onderdeel van de zorg en ondersteuning; in 2016 (n=68)

	Geen plannen (%)	Plannen (%)	Toe-passing wordt getest (%)	Imple-mentatie op beperkte schaal (%)	Imple-mentatie in de hele organisatie (%)	Iniatief ge-staakt (%)
Elektronische gegevens-uitwisselingen (bijvoorbeeld eOverdracht)	13	27	9	22	28	2
Zorg op afstand (beeld-bellen met cliënt en/of mantelzorger)	18	27	13	27	13	3
Cliënten-/patiënten-portaal (website waar patiënten hun medische gegevens kunnen bekijken en bijvoorbeeld online een afspraak kunnen maken of vragen kunnen stellen aan een arts)	22	44	13	7	13	0
Medicijn dispenser (medicatiebegeleiding)	43	28	6	13	10	0
Zelfmanagementonder-steuning (platform) voor chronisch zieken (COPD, hartfalen, diabetes)	56	27	3	6	7	2
Zorgrobots (robotica)	60	18	7	13	0	2
Telemonitoring (op afstand bewaken van bijvoorbeeld bloed-glucosewaarden, gewicht, longfunctie)	60	24	7	7	2	0

Tabel 3-10.

Managers en bestuurders in de care - Vorm van eHealth die onze zorgorganisatie, al dan niet in samenwerking met partners, het meest succesvol heeft geïmplementeerd, waarmee deze onderdeel is geworden van het zorgproces; in 2016 (n=41).

Genoemde toepassing	Aantal keer genoemd
24 uren centrale	1
Beeldschermzorg	5
Cliënt- en mantelzorgportaal	2
Cliëntenplatform Jouw Omgeving, waarin mét cliënten en hun ouders, leerkrachten en anderen aan hun behandeling wordt gewerkt.	1
Cliëntenplatform	1

Vervolg Tabel 3-10.

Managers en bestuurders in de care - Vorm van eHealth die onze zorgorganisatie, al dan niet in samenwerking met partners, het meest succesvol heeft geïmplementeerd, waarmee deze onderdeel is geworden van het zorgproces; in 2016 (n=41).

Genoemde toepassing	Aantal keer genoemd
Clëntenportaal	1
Clëntportaal voor toegang tot digitale dossier van en door cliënt	1
Communicatie hulpmiddelen bij cliënten met EMB	1
COPD (NB: niet duidelijker omschreven)	1
Domotica (leefcirkels, dwaaldetectie, etc.)	1
Domotica voor cliënten met fysieke beperkingen	1
Dwaaldetectie	2
eHealth bij toegang	1
e-learning voor medewerkers en cliënten	1
Elektronisch cliëntendossier (onder andere Care-4)	10
Familienet	2
IK-boekje	1
Individueel zorgplan (elektronisch)	1
Internetbehandeling	1
Leefstijlmonitoring in pilot. Pilots zijn gestopt vanwege ontbreken financieel kader	1
Leefstijlmonitoring Livind	1
LSP gebruik, opt-in regionaal opgepakt samen met apothekers, huisartsen en huisartsenpost	1
Medido (medicijn dispenser)	3
Mind district (online behandeling GZZ)	3
Nachtzorgsysteem/Domotica	1
Porta Vita	1
Quli Platform (zelfmanagementportaal)	2
Slimme sensors intramuraal voor nachtzorg	1
Track and tracesystemen, armbandjes voor detectie	1
TROP (transport ondersteuning cliënten)	1
Vivago zorghorloge	1
Zelfhulpforum	1
ZORA (zorgrobot)	2
Zorg op afstand	1
Zorgdossier	3
Zorginhoudelijke indicatoren en prestatie-indicatoren monitoren	1

Tabel 3-11.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care dat aangeeft dat de volgende aspecten van doorslaggevend belang waren voor de geslaagde implementatie van de vorm van eHealth die de zorgorganisatie het meest succesvol geïmplementeerd heeft; in 2016 (n=41).

	Aspect was van doorslaggevend belang (%)
Het bestuur van mijn zorgorganisatie heeft 'commitment' uitgesproken voor eHealth	78
Het zorgpersoneel kon het gebruik van de eHealth-toepassing goed inpassen in de werkprocessen	63
Collega's en medewerkers in de praktijk wilden de eHealth-toepassing graag gebruiken	55
De eHealth-toepassing werkt goed	53
De eHealth-toepassing is eenvoudig in het gebruik	50
De verwachte voordelen blijken in de praktijk uit te komen	48
Het bestuur van mijn zorgorganisatie heeft een duidelijke visie op eHealth	40
Patiënten en mantelzorgers voor wie het bedoeld is maken er veel gebruik van	40
Mijn zorgorganisatie werkt samen met andere partijen (bijvoorbeeld in consortia) als het gaat om deze eHealth-toepassing	38
De ondersteuning voor het gebruik van de toepassing is goed ingebed in de organisatie	40
Er is een goede werkrelatie met de leverancier van de eHealth-toepassing	30
Het project om de eHealth-toepassing in gebruik te nemen was goed onder controle	25
De financiering voor de eHealth-toepassing is duidelijk	23
De financiële investering stond in verhouding tot de baten	20
Het inrichten van de eHealth-toepassing was technisch eenvoudig	18
De eHealth-toepassing kon goed worden gekoppeld met andere systemen in of buiten onze zorginstelling	15
Anders, namelijk	5

Tabel 3-12.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care dat aangeeft of de volgende strategieën belangrijk zijn en welke strategieën worden toegepast bij het inzetten van eHealth als onderdeel van het zorgproces door hun organisatie, al dan niet in samenwerking met partners; in 2016 (n=68).

	Belangrijk		Toegepast		Verskil belang en toepassing
	Ja (%)	Nee (%)	Ja (%)	Nee (%)	%
Ruimte voor verandering en vernieuwing bieden	99	2	82	18	17
Ondersteunen van medewerkers die eHealth-toepassingen als eerste willen uitproberen	99	2	72	28	27
Duidelijk maken dat eHealth van belang is	97	3	78	22	19
Zorgmedewerkers laten experimenteren met eHealth	97	3	62	38	35
Zichtbaar maken van resultaten (effectmetingen)	94	6	43	57	51
Scholing van medewerkers en ondersteuning door de helpdesk	93	7	63	37	30
Het beschikken over bewezen effectieve eHealth-toepassingen	90	10	69	31	21
Het geven van goede voorbeelden of 'voorbeeldteams' inzetten	90	10	54	46	36
Het aanpassen van eHealth-toepassingen aan elgen gewoontes en situatie	88	12	57	43	33
Het beschikken over ambassadeurs voor eHealth-toepassingen	84	16	60	40	24
eHealth-toepassingen inzetten als deze goed werken	65	35	54	46	11

Tabel 3-13.

Managers en bestuurders in de care - Implementatiestrategieën waarbij het grootste verschil optreedt tussen het percentage deelnemers dat de strategie belangrijk vindt en het percentage deelnemers dat de strategie heeft ingezet in de praktijk; in 2016 (n=68).

Strategie	Belangrijk (% ja)	Ingezet (% ja)
Zichtbaar maken van resultaten (effectmetingen)	94	43
Zorgmedewerkers laten experimenteren met eHealth	97	61
Het geven van goede voorbeelden / werken met voorbeeldteams	90	54
Aanpassen van toepassingen aan eigen gewoontes / situatie	88	57
Ondersteunen van medewerkers die eHealth toepassingen willen proberen	99	72

Tabel 3-14.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care bij wie de organisatie positieve effecten ervaart door het toepassen van eHealth; in 2016 (n=68).

	%
Ja	85
Weet ik niet	12
Nee	3

Tabel 3-15.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care bij wie de organisatie de volgende positieve effecten ervaart (van hen die positieve effecten ervaren); in 2016 (n=68).

	Ja (%)
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening	81
Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening	79
Verbetering van de continuïteit van onze zorgverlening	57
Het laat zien dat wij als zorgorganisatie met de tijd meegaan	53
Verbetering van de toegankelijkheid van de zorg	52
Het werkt kostenbesparend	36

Vervolg Tabel 3-15.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care bij wie de organisatie de volgende positieve effecten ervaart (van hen die positieve effecten ervaren); in 2016 (n=68).

Anders, namelijk:	22
Aantrekkelijke werkgever	
Cliënten geven aan dat het hun ondersteunt en eigen regie versterkt	
Het is, mits goed toegepast, beter voor de cliënt	
Meer cliëntregie in de zorg	
Meer mogelijkheden tot zorg op maat, aansluitend bij de vraag van de cliënt	
Patiënt krijgt meer regie	
Patiënten hoeven minder vaak te reizen + samenwerking in formele en informele netwerken van patiënten wordt met eHealth versterkt	
Verbeterde samenwerking door meer transparantie	
Verbetering efficiëntie en kostenbesparend in de zorgketen, minder ziekenhuisopnames	
Verbetering samenwerking met stakeholders/financiers	
We zijn nog te kort bezig om echt positieve effecten te meten. Verwacht wordt dat effect gemeten kan worden op alle bovenstaande items	
Zelfredzaamheid van cliënten vergroot	
Zelfstandigheid cliënten	

Tabel 3-16.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders bij wie de organisatie belemmeringen ervaart bij het toepassen van eHealth; in 2016 (n=68).

	%
Ja	75
Weet ik niet	12
Nee	13

Tabel 3-17.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders bij wie de organisatie de volgende belemmeringen ervaart (van hen die belemmeringen ervaren); in 2016 (n=68).

	Ja (%)
Gebrek aan kennis en vaardigheden in mijn zorgorganisatie om dit toe te passen	51
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten	51
Hoge opstartkosten	49
Weerstand onder het personeel voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	47
Gebrek aan tijd om ons hierin te verdiepen	45
Gebrek aan technische support	31
Gebrek aan standaarden voor de juiste inrichting van systemen hiervoor	29
Gebrek aan mogelijkheden het personeel hierin bij te scholen	29

Tabel 3-17 vervolg.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders bij wie de organisatie de volgende belemmeringen ervaart (van hen die belemmeringen ervaren); in 2016 (n=68).

	Ja (%)
Vrees voor kritiek over privacyaspecten	22
Onduidelijkheid over goede manier van inrichten van systemen	18
Onduidelijkheid over wet- en regelgeving hierover	16
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen	12
Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor	10
Het is minder efficiënt dan telefonisch en face-to-face contact	4
Bij contact via internet is de communicatie niet duidelijk genoeg	0
Anders, namelijk	33

Tabel 3-18.

Managers en bestuurders in de care - Factoren die volgens managers en bestuurders zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen in hun zorgorganisaties; in 2016 (n=58).

Genoemde factoren	Aantal keer genoemd	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")
Betere financiële ondersteuning	19	"Als zorgverzekeraars, gemeenten en zorgkantoren beter geïnformeerd zijn over de bekostiging van eHealth en hierin zelf ook proactiever en ondersteunend richting zorgverleners zouden zijn"; "Startsubsidies"; "Opstart-kosten vergoed krijgen, zodat iemand zich volledig hieraan kan wijden"; "Als er meer financiële middelen beschikbaar zijn voor zowel ontwikkeling als menskracht"; "(...) er hangt wel een hoog kostenplaatje aan en dat houdt mij tegen om ermee aan de slag te gaan".
Beter geïntegreerde systemen	9	"Eenvoudiger koppelen met EPD/ECD"; "Als systemen beter op elkaar aan te sluiten zijn"; "Als softwareleveranciers gelijke koppelingen maken, waardoor programma's gemakkelijker met elkaar communiceren"
Betere aansluiting van systemen bij de cliënten en de organisatie	9	"Goed bruikbaar programma beschikbaar hebben, op maat en context van onze organisatie"; "Als er zoveel mogelijk maatwerk geleverd kan worden"; "(...) aansluitend op specifieke omstandigheden specialistische begeleiding van kinderen met autisme"; "Als er meer content voorhanden is specifiek gericht op onze doelgroepen"

Vervolg Tabel 3-18.
Managers en bestuurders
in de care - Factoren die
volgens managers en
bestuurders zouden helpen
om eHealth-toepassingen
gemakkelijker of beter toe
te passen in hun zorg-
organisaties; in 2016 (n=58).

Genoemde factoren	Aantal keer genoemd	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")
Meer gemeenschappelijke en gedeelde standaarden	9	"Industrie-brede afspraken over interoperabiliteit"; "Standaard ECD-pakket vanuit overheid waarop alle instellingen koppelen"; "Als privacy normen eenduidig gehanteerd kunnen worden, in de ene organisatie mag wel facetime gebruikt worden, in de andere organisatie niet"; "Als de ontwikkelaars beter samenwerken en er een standaard komt voor systemen in de zorg"; "Meer standaarden/grote branche initiatieven bijvoorbeeld vanuit VGN, nu is iedereen het wiel aan het uitvinden"
Delen van goede voorbeelden en best practices	8	"Nog meer samenwerking met collega instellingen. Meer gebruik maken van bestaande kennis"; "Goede voorbeelden"; "Er nog meer gedeeld, beschikbaar gesteld en uitgewisseld zou worden met andere organisaties"; "Als er bredere onafhankelijke informatie komt over oplossingsgerichte best practice toepassingen"
Vergroten van de deskundigheid in de organisatie	5	"Meer tijd en deskundigheid kunnen inzetten"; "Meer mogelijkheid om specialisten te kunnen inzetten"; "Betere ICT-afdeling";
Scholing en voorlichting (professionals en cliënten)	4	"Scholing van de senioren"; "Als eHealth een onderdeel wordt van de (HBO-) opleidingen"
Duidelijke eHealth-visie ontwikkelen	4	"Als er gezamenlijk vanuit diverse partijen een prioriteitenlijst wordt gemaakt waarbij niet de beleidsmakers, bestuurders en politici bepalen wat gewenst is, maar het werkveld dat zelf doet"; "Als we een visie zouden ontwikkelen op het inzetten van dit soort hulpmiddelen"; "Duidelijke visie over eHealth"
Meer onderzoek en bewijs	4	"Er meer onderzoek wordt gedaan naar effectieve eHealth-toepassingen en dat de resultaten van deze onderzoeken vrij en gemakkelijk beschikbaar zijn"; "Als er meer evidence is met betrekking tot eHealth-toepassingen"; "Meer onderzoek"

Tabel 3-19.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage artsen dat goede voorbeelden van eHealth noemt, die zij als veelbelovend beschouwen; in 2016.

	%
Huisartsen (n=316)	90
Medisch specialisten (n=274)	85

Tabel 3-20.

Huisartsen - Door huisartsen genoemde goede voorbeelden van eHealth, die zij als veelbelovend beschouwen (algemene voorbeelden); in 2016 (n=316).

Type eHealth-toepassing	Aantal keer genoemd	Alternatieve benamingen en variaties
e-Consult met patiënten	79	e-mail contact, online korte vragen stellen, online consult
Teleconsultatie	70	Teleconsult, online contact, e-mail contact met specialisten, foto's ter beoordeling opsturen, telemedicine, teledermatologie
Online afspraken maken	69	e-Afspraak, zelf afspraken inplannen
Patiëntportaal en inzage in dossier	50	Toegang tot het dossier, uitslagen online bekijken
Online behandeling en zelfhulp	37	Zelfhulp, zelfmanagement, online behandeling GGZ, online programma's
Apps voor patiënten en artsen	34	
Online herhaalrecepten	33	Digitaal herhaalmedicatie, eMedicatie
Gedeelde, gezamenlijke dossiertoegang in de keten	28	Toegang tot gedeeld dossier, gedeeld dossier in de keten, delen dossiers met andere zorgverleners, een gezamenlijk dossier, informatie-uitwisseling
Beeldconsulten	26	Videobellen, bellen met beeld
Gemakkelijk (veilig) communiceren met collega's (inclusief delen van foto's)	22	Veilige whatsapp, chat app, onderling communiceren, file transfer
Zelf bijhouden van gegevens en zelfmetingen	22	Zelfdiagnose, zelf toevoegen gegevens, zelfmonitoring
Informatie voor patiënten	19	Goede websites, informatie e-mailen naar patiënten, online folders
Online informatie en apps voor artsen	10	Wetenschappelijke literatuur, richtlijnen, zorgpaden
eVerwijzen	9	
Telemonitoring	9	Thuismonitoring, op afstand patiënten in de gaten houden

Vervolg Tabel 3-20.

Huisartsen - Door huisartsen genoemde goede voorbeelden van eHealth, die zij als veelbelovend beschouwen (algemene voorbeelden); in 2016 (n=316).

Type eHealth-toepassing	Aantal keer genoemd	Alternatieve benamingen en variaties
Elektronisch patiëntendossier	8	EPD, ECD, goede koppelingen met HIS, webbased EPD, overal bij dossier kunnen
Medicatiebewaking	6	Controle op medicatie, bewaakt formularium
PGD	6	Patiënt heeft eigen dossier, patiënt heeft alle informatie, PHR
eLearning voor patiënt en zorgverlener	4	eBooks
Medicatie herinnering	4	Sms om medicatie in te nemen
Domotica	3	
Online vragenlijsten	3	Diagnostische testen
Elektronisch voorschrijven	2	
Video Conference	2	Digitaal MDO

Tabel 3-21.

Huisartsen - Door huisartsen genoemde goede voorbeelden van eHealth, die zij als veelbelovend beschouwen (specifieke producten); in 2016 (n=316).

Naam	Aantal keer genoemd
Thuisarts.nl	59
Zorgdomein	21
LSP	8
Moet ik naar de dokter	8
Whatsapp	6
MGN	5
FK	4
OZO verbindzorg	4
Health Communicator	3
Minddistrict	3
Stoppen met roken	3
Telepsy	3
Voedingscentrum app	3
Edifact	2
Informium	2

Vervolg Tabel 3-21.

Huisartsen - Door huisartsen genoemde goede voorbeelden van eHealth, die zij als veelbelovend beschouwen (specifieke producten); in 2016 (n=316).

Naam	Aantal keer genoemd
NHG standaarden	2
Ozis	2
Siilo	2
Versterk je enkel	2
eGPO	1
Fitbit	1
Headspace	1
Holter	1
Huidmonitor	1
Huisartsenquiz	1
Human	1
Jelinek.nl	1
Kinderformularium	1
Kompas	1
MCC Omnes app	1
My Fitnesspal	1
PalliArts	1
Parkinsonnet	1
Psy scan	1
Receptprijs	1
RHV Helmond	1
RTA ZOB	1
Skype	1
Trimbos online hulp	1
VGZ mindfulnet	1
Watson	1
Whitebox	1
WIS	1
Zicht op zorg	1
zorgverband	1
Zorroo	1
Zwip	1

Tabel 3-22.

Medisch specialisten -
Door medisch specialisten
genoemde goede voorbeel-
den van eHealth, die zij als
veelbelovend beschouwen
(algemene voorbeelden); in
2016 (n=274).

Type eHealth-toepassing	Aantal keer genoemd	Alternatieve benamingen en variaties
Patiëntportaal en inzage in dossier	45	Inzien uitslagen, dossier gekoppeld aan het EPD
Epd	42	ECD
Teleconsult	41	Teledermatologie, telenefrologie, telechirurgie, telecardiologie
Elektronische informatie-uitwisseling en gekoppelde dossiers	36	Toegang voor alle zorgverleners, gemeenschappelijke dossier, landelijk patiëntendossier, geïntegreerd dossier
Apps voor patiënten en artsen	28	
Telemonitoring	24	Monitoring van patiënten thuis, telemetrie
e-Consult	22	
Online afspraken maken	20	
Beeldbellen	16	Video contact, videoconsult,
Zelfmetingen	16	Zelfmetingen registreren, zelfmonitoring, wearables, glucosemeter
Voorlichting/goede websites	15	
Evs	14	Elektronisch voorschrijven
Online vragenlijsten/online anamnese	14	Preconsult, preoperatieve screening
Online overleg MDO/video conferencing	13	Overleg op afstand
Decision support	9	Online keuzehulp
e-Learning	9	Online nascholing
Informatie voor artsen online of app	9	Richtlijnen app, wetenschappelijke literatuur,
Gemakkelijk en veilig contact met andere zorgverleners	8	Veilige whatsapp, chat
Platform patiënten/zorgverlener/familie	8	Community met input van professionals
Webbased epd	7	Overal bij het dossier kunnen
Online behandeling	6	
Domotica	5	Volgen via GPS, valdetectie
Pgd	5	PHR, eigen dossier van de patiënt
Big data	4	
eVerwijzen	3	Elektronisch verwijzen
Herhaalmedicatie	2	Online herhaalrecept, eMedicatie
Medicatiebewaking	2	

Vervolg Tabel 3-22.

Medisch specialisten -
Door medisch specialisten
genoemde goede voorbeel-
den van eHealth, die zij als
veelbelovend beschouwen
(algemene voorbeelden); in
2016 (n=274).

Type eHealth-toepassing	Aantal keer genoemd	Alternatieve benamingen en variaties
PROM	2	
Robot chirurgie	2	
Shared decision making	1	
Social media	2	
Health games	1	
Herinnering sms voor afspraak	1	
Klachtenregistratie	1	
Landelijke registers	1	
Medicatieherinnering	1	
Medicatie-toediening	1	
Opereren op afstand	1	
Personalized medicine	1	
Slaapcursus	1	
Verslavingszorg	1	
Zelfmanagement	1	

Tabel 3-23.

Medisch specialisten -
Door medisch specialisten
genoemde goede voorbeel-
den van eHealth, die zij als
veelbelovend beschouwen
(specifieke producten);
in 2016 (n=274).

Naam	Aantal keer genoemd
Farmaceutisch Kompas	6
Parkinsonnet	5
Skype	5
Zorgdomein	5
Facetime	3
Ysis	3
EPIC	2
HIX	2
Huidhuis	2
LSP	2
Medimo	2
Medscape	2
NHG standaarden	2
PDMS	2

Tabel 3-23 vervolg.
Medisch specialisten -
Door medisch specialisten
genoemde goede voorbeel-
den van eHealth, die zij als
veelbelovend beschouwen
(specifieke producten);
in 2016 (n=274).

Naam	Aantal keer genoemd
Thuisarts.nl	2
UptoDate	2
WhatsApp	2
ADHD in beeld (app)	1
Astma coach	1
COPD coach	1
DementieOnline	1
Dr Watson	1
ESC	1
Evocs	1
Facetalk	1
Farma app	1
Fast@home	1
Hetklikt.nu	1
Kwaliteit van leven	1
Mijndigipoli	1
Moet ik naar de Dokter	1
OLVG AF app	1
Oogartsennet	1
OZO verbindzorg	1
PKG meter	1
QoI	1
Sensistep	1
Tide BC	1
WebEx	1
Zorgmail	1
Zwip	1

Tabel 3-24.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat positieve effecten ervaart door het toepassen van contact met patiënten via internet; van 2014 tot 2016.

		2014	2015	2016
		n=171	n=396	n=316
Huisartsen	Nee (%)	14	15	19
	Weet ik niet (%)	17	16	23
	Ja ** (%)	69	68	58
		n=161	n=385	n=274
Medisch specialisten	Nee (%)	20	18	22
	Weet ik niet (%)	34	35	43
	Ja (%)	47	47	36

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 3-25.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten (ten opzichte van de artsen die positieve effecten ervaren) dat de volgende positieve effecten ervaart door het toepassen van contact met patiënten via internet; in 2016.

	Huisartsen (n=184) %	Medisch specialisten (n=98) %
Patiënten vinden het prettig	75	60
Verbetering van de toegankelijkheid van de afdeling of praktijk	66	54
Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening	54	52
Het ontlast de telefoon bij de praktijkassistenten	54	*
Het laat zien dat wij als praktijk of afdeling met de tijd meegaan	42	24
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met de praktijk of afdeling	30	39
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening	29	38
Er is meer tijd over voor andere activiteiten door de assistenten van de praktijk of personeel van de afdeling	21	5
Verbetering van de continuïteit van onze zorgverlening	16	23
Patiënten ervaren meer invloed op de eigen zorg	15	30
Vermindering van het aantal consulten	15	*
Patiënten voelen zich meer betrokken bij de praktijk of bij de afdeling	8	23
Patiënten verschijnen beter geïnformeerd op hun afspraken	7	25
Het werkt kostenbesparend	6	23
Patiënten houden hun behandeling makkelijker vol	3	12
Er zijn kortere wachttijden in de wachtkamer	*	7
Andere positieve effecten	8	27

* niet voorgelegd aan deze groep

Tabel 3-26.

Huisartsen en medisch specialisten - Meest genoemde positieve effecten van online contact met patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die positieve effecten ervaart); in 2016.

Huisartsen (n=184)	Medisch specialisten (n=98)
Patiënten vinden het prettig (75%)	Patiënten vinden het prettig (60%)
Verbetering van de toegankelijkheid van de afdeling of praktijk (66%)	Verbetering van de toegankelijkheid van de afdeling of praktijk (54%)
Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening (54%)	Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening (52%)
Het ontlast de telefoon bij de praktijkassistenten (54%)	Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met de praktijk of afdeling (39%)
Het laat zien dat wij als praktijk of afdeling met de tijd meegaan (42%)	Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening (38%)

Tabel 3-27.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat positieve effecten ervaart door elektronische informatie-uitwisseling over patiënten; van 2014 tot 2016.

		2014 n=171	2015 n=396	2016 n=316
Huisartsen	Nee (%)	1	2	4
	Weet ik niet ** (%)	6	4	11
	Ja *** (%)	93	94	85
		n=161	n=379	n=274
Medisch specialisten	Nee (%)	6	4	10
	Weet ik niet *** (%)	8	9	17
	Ja *** (%)	86	87	74

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 3-28.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende positieve effecten ervaart door elektronische informatie-uitwisseling over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die positieve effecten ervaart); in 2016

	Huisartsen (n=270)*	Medisch specialisten (n=202)
Informatie over patiënten is sneller beschikbaar	21	67
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening	18	67
Informatie over patiënten is vollediger	13	57
Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening	12	67
Informatie over patiënten is actueler	8	59
Verbetering van de continuïteit van onze zorgverlening	7	50
Het laat zien dat wij als praktijk met de tijd meegaan	4	10
Patiënten vinden het prettig	3	12
Er is meer tijd over voor andere activiteiten door de praktijkassistenten	3	8

Vervolg Tabel 3-28.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende positieve effecten ervaart door elektronische informatie-uitwisseling over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die positieve effecten ervaart); in 2016

	Huisartsen (n=270)*	Medisch specialisten (n=202)
Het bespaart kosten	0	26
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met andere zorgverleners	0	8
Verbetering van de toegankelijkheid van de afdeling	**	24
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met de afdeling	**	8
Andere positieve effecten	12	8

* In deze groep kon men slechts 1 keuze aangeven, hierdoor zijn de percentages lager
 ** niet aangeboden aan deze groep

Tabel 3-29.

Huisartsen en medisch specialisten - Meest genoemde positieve effecten van elektronische informatie-uitwisseling over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die positieve effecten ervaart); in 2016.

Huisartsen (n=270)	Medisch specialisten (n=202)
Informatie over patiënten is sneller beschikbaar (21%)	Informatie over patiënten is sneller beschikbaar (67%)
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening (18%)	Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening (67%)
Informatie over patiënten is vollediger (13%)	Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening (67%)
Verbetering van de efficiëntie van onze zorgverlening (12%)	Informatie over patiënten is actueler (59%)
Informatie over patiënten is actueler (8%)	Informatie over patiënten is vollediger (57%)

Tabel 3-30.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat belemmeringen ervaart bij het toepassen van contact met patiënten via internet; van 2014 tot 2016.

		2014 n=171	2015 n=396	2016 n=316
Huisartsen	Nee *** (%)	16	9	19
	Weet ik niet *** (%)	5	4	21
	Ja *** (%)	79	87	60
		n=161	n=385	n=274
Medisch specialisten	Nee (%)	12	15	18
	Weet ik niet *** (%)	14	16	31
	Ja *** (%)	74	69	51

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 3-31.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende belemmeringen ervaart bij het toepassen van contact met patiënten via internet (percentages ten opzichte van de subgroep die belemmeringen ervaart); in 2016.

	Huisartsen (n=190)	Medisch specialisten (n=141)
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten	47	33
Bij contact via internet is de communicatie niet duidelijk genoeg	45	40
Het is minder efficiënt dan telefonisch en face-to-face contact	39	29
Toepassingen zijn niet/slecht geïntegreerd met het elektronisch patiëntendossier	36	34
Hoge opstartkosten	35	14
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen	32	42
Deze diensten zijn moeilijk te declareren	31	20
Tijdsgebrek om me hierin te verdiepen	28	28
Tijdsgebrek om het goed uit te rollen in de praktijk	28	23
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijn afdeling of praktijk	26	12
Onduidelijkheid over wet- en regelgeving hierover	26	21
Vrees voor toename in de zorgvraag van patiënten	25	25
Weinig patiënten maken gebruik van de mogelijkheden die ik bied	24	7
Onduidelijkheid over goede manier van inrichten systeem	23	37
Gebrek aan standaarden voor de juiste inrichting van systemen hiervoor	23	23
Vrees voor kritiek over privacyaspecten	22	20
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor patiënten	21	11
Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor	21	34
Gebrek aan technische support	21	46
Vrees voor hogere verwachtingen van patiënten	21	21
Gebrek aan kennis en vaardigheden binnen mijn afdeling of praktijk om dit toe te passen	17	24
Er is te weinig wetenschappelijk bewijs voor de effectiviteit ervan	16	12
Onbekendheid bij patiënten	13	11
Het is moeilijk voor mij om bij de leveranciers een voor mij passend aanbod van diensten te vinden	11	5
Weerstand bij medewerkers in mijn praktijk voor het inzetten hiervan	10	9
Andere belemmerende factor	30	27

Tabel 3-32.

Huisartsen en medisch specialisten - Meest genoemde belemmeringen bij online contact met patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die belemmeringen ervaart); in 2016

Huisartsen (n=190)	Medisch specialisten (n=141)
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten (47%)	Gebrek aan technische support (46%)
Bij contact via internet is de communicatie niet duidelijk genoeg (45%)	Gebrek aan voldoende beveiligde systemen (42%)
Het is minder efficiënt dan telefonisch en face-to-face contact (39%)	Bij contact via internet is de communicatie niet duidelijk genoeg (40%)
Toepassingen zijn niet/slecht geïntegreerd met het elektronisch patiëntendossier (36%)	Onduidelijkheid over goede manier van inrichten systeem (37%)
Hoge opstartkosten (35%)	Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor (34%) Toepassingen zijn niet/slecht geïntegreerd met het elektronisch patiëntendossier (34%)

Tabel 3-33.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat belemmeringen ervaart bij elektronische informatie-uitwisseling over patiënten; van 2014 tot 2016.

		2014 n=171	2015 n=396	2016 n=316
Huisartsen	Nee (%)	32	32	32
	Weet ik niet *** (%)	8	5	14
	Ja * (%)	61	62	54
		n=161	n=379	n=274
Medisch specialisten	Nee (%)	26	26	24
	Weet ik niet *** (%)	12	6	18
	Ja * (%)	63	68	59

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 3-34.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende belemmeringen ervaart bij elektronische informatie-uitwisseling over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die belemmeringen ervaart); in 2016.

	Huisartsen (n=169) %	Medisch specialisten (n=160) %
Systemen kunnen slecht of in het geheel niet gekoppeld worden	52	55
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten	32	26
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen	31	41
Vrees voor kritiek over privacyaspecten	27	34
Gebrek aan technische support	25	40

Vervolg Tabel 3-34.

Huisartsen en medisch specialisten - Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende belemmeringen ervaart bij elektronische informatie-uitwisseling over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die belemmeringen ervaart); in 2016.

	Huisartsen (n=169) %	Medisch specialisten (n=160) %
Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor	20	33
Tijdgebrek om me hierin te verdiepen	20	18
Onduidelijkheid over goede manier van inrichten systeem	17	27
Gebrek aan kennis en vaardigheden in mijn praktijk of afdeling om dit toe te passen	17	17
Hoge opstartkosten	17	12
Gebrek aan standaarden voor de juiste inrichting van systemen hiervoor	16	27
Onduidelijkheid over wet- en regelgeving hierover	15	30
Vrees voor toename in de vraag om informatie van andere zorgverleners	14	4
Weerstand bij andere zorgverleners waar ik mee samenwerk voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	10	6
Gebrek aan mogelijkheden om mij hierin bij te scholen	4	7
Onbekendheid bij patiënten	4	1
Weerstand op mijn afdeling of bij medewerkers in mijn praktijk voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	4	4
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor patiënten	4	2
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijn praktijk of afdeling	2	1
Andere belemmerende factor	30	21

Tabel 3-35.

Huisartsen en medisch specialisten - Belangrijkste belemmeringen die artsen ervaren bij elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners over patiënten (percentages ten opzichte van de subgroep die belemmeringen ervaart); in 2016.

Huisartsen (n=169)	Medisch specialisten (n=160)
Systemen kunnen slecht of in het geheel niet gekoppeld worden (52%)	Systemen kunnen slecht of in het geheel niet gekoppeld worden (55%)
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten (32%)	Gebrek aan voldoende beveiligde systemen (41%)
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen (31%)	Gebrek aan technische support (40%)
Vrees voor kritiek over privacyaspecten (27%)	Vrees voor kritiek over privacyaspecten (34%)
Gebrek aan technische support (25%)	Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor (33%)

Tabel 3-36.

Huisartsen en medisch specialisten - Factoren die zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen; factoren die tenminste vijftien keer zijn genoemd in een van de groepen (huisartsen: n=212; medisch specialisten: n=213); in 2016.

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd huisartsen	Aantal keer genoemd medisch specialisten
Betere financierings-mogelijkheden/vergoedingen	"Financiering"; "Als vergoeding op basis van de werkelijk gependeerde tijd gegeven zou worden"; "In tarief voor consulten een opslag voor verwerking van alle informatie"; "Vergoeding voor alle tijd, inclusief opleiding, installatie, onderhoud, scholing medewerkers, tijd om te lezen, tijd om te schrijven, tijd om te overleggen, etc. etc."; "Betere financiële regeling ervoor"; "Meer vergoeding in automatisering kosten. Steeds groter gedeelte van praktijk kosten, die niet volledig vergoed worden"; "Vooral, financiële ondersteuning: als de maatschappij dit wil, dan zal het er wel komen; maar het is buitengewoon onterecht om de rekening hiervoor bij de sector zelf neer te leggen. Zeker nu ziekenhuizen het water al zeer aan de lippen staat terwijl de zorgverzekeraars kapitaliseren en zelf enorme budgetten hebben voor hun ICT"; "Als het niet zo belachelijk duur zou zijn"	51	21
Betere koppelingen/integratie van toepassingen	"Als systemen beter op elkaar zouden zijn afgestemd"; "Als systemen koppelbaar waren"; "Integratie binnen een gebruiksvriendelijk HIS"; "Uniforme systemen waarbij wederzijds uitwisselen mogelijk is"; "Als ons HIS beter geschikt was om elektronisch informatie uit te wisselen op een veilige manier"; "Er veilige en goede koppelingen zouden zijn met externe bronnen"; "De oude OZIS-koppeling voor medicatie-uitwisseling moet terugkomen. Die gaf zowel voor huisartsenpost als praktijk over iedereen een actueel medicatie-overzicht."; "Als de HIS'en zich verder ontwikkelen en meer aansluiting op elkaar en op KIS'en en ZIS'en geven, zodat met name mediatelijsten en professionele samenvattingen continu accuraat zijn"; "Voldoende beveiligde verbindingen en systemen voor gegevensuitwisseling met andere ziekenhuizen en apotheken"; "We werken met instellingsgebonden systemen, we moeten naar cliëntgebonden systemen waar zorgverleners dan toegang toe kunnen krijgen wanneer het nodig is"	48	38

Vervolg Tabel 3-36.

Huisartsen en medisch specialisten - Factoren die zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen; factoren die tenminste vijftien keer zijn genoemd in een van de groepen (huisartsen: n=212; medisch specialisten: n=213); in 2016.

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd huisartsen	Aantal keer genoemd medisch specialisten
Meer tijd om zich in eHealth te verdiepen en te leren	"Tijd om me er in te verdiepen"; "Tijd!"; "Tijd en vergoeding hiervoor"; "(...) als de zaken die werken in de praktijk er door mijzelf gewoon rustig uitgezocht zouden kunnen worden, zonder door overheid, verzekeraars en leveranciers constant in de nek gehijgd te worden"; "Meer tijd om te leren werken ermee en het in de praktijk te implementeren"; "Als er tijd (dus vergoeding) tegenover zou staan. Nu moet het allemaal erbij terwijl het NIET tijdsbesparend werkt (maar wel kwaliteits-verhogend)"	39	14
Instructie/ nascholing/ voorlichting van professional en patiënt	"Als de leverancier van het HIS (...) scholing gratis aanbiedt"; "Als doktersassistenten daar gerichte nascholing over zouden kunnen krijgen"; "Meer informatie krijgen over de mogelijkheden en veiligheid"; "Als per direct de bevolking leert om zelfstandige verantwoordelijk te zijn voor het beheer van het eigen PGD"; "Meer bekendheid"; "Landelijke adviezen over wat het meest aan te raden is"; "Makkelijke en eenvoudige informatie, wil niet zelf het wiel uitvinden"	26	22
Meer gebruikersgemak	"Als het makkelijk is in gebruik"; "Minder knopjes, minder vaak klikken"; "Dingen meteen werken, duidelijk en overzichtelijk zijn, met weinig muisklikken realiseerbaar zijn"; "Overzichtelijker systeem, dat bovendien minder dwingend alles alleen maar in bepaalde vakjes wil hebben"; "Als ICT'ers bereid waren de layout van het EPD overzichtelijker te maken en te zorgen voor minder handelingen voor het beschikbaar krijgen van alle informatie"; "Als de systemen meer voor zichzelf spraken... Ik zie tegenwoordig meer tegen een dienst op vanwege de verschillende elektronische voorschriftsystemen en de verschillende ECD's dan vanwege de drukte of medische complexiteit"; "Ophouden met eindeloze reeksen inlog-benodigdheden voor diverse applicaties (nu 4 A4'tjes met inlogcodes, pin nummers, instellingen en meerdere tokens en een niet functionele uzi pas)"	22	34

Vervolg Tabel 3-36.

Huisartsen en medisch specialisten - Factoren die zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen; factoren die tenminste vijftien keer zijn genoemd in een van de groepen (huisartsen: n=212; medisch specialisten: n=213); in 2016.

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd huisartsen	Aantal keer genoemd medisch specialisten
Verbetering van de techniek/ goed werkende systemen	"Als systemen beter ontwikkeld zouden worden en minder tijdrovend zijn"; "Als systemen daadwerkelijk doen wat beloofd is"; "Snellere systemen"; "Simpele instellingen die voorkomen dat er 7-8 pagina's doorgewerkt moeten worden om super-beveiligd in te loggen"; "Als inloggen makkelijker gaat."; "Betere software, en communicatie tussen systemen, goede beveiliging"; "Als de techniek beter aansluit op de werkwijze van dokters"	21	38
Waarborgen van de informatiebeveiliging van systemen en privacy-beschermende maatregelen	"Als privacy goed geregeld is"; "Vlekkeloze uitwisseling van de systemen met maximale privacy"; "Betere beveiliging"; "Als binnen de eerste lijn makkelijker veilig gemaild zou kunnen worden"; "Als de utopie van een veilig internet bewaarheid zou worden"; "Als er duidelijke regels en veilige systemen komen"; "Als duidelijk is op welke manier dat veilig en snel kan"; "Als die vermaledijde privacy-wetgeving wat minder strikt zou zijn"	20	26
Minder diversiteit/wildgroei	"Als alle huisartsen in de regio hetzelfde HIS hadden"; "Als er een universeel landelijk HIS zou komen met meer moderne mogelijkheden"; "Als iedereen dezelfde eHealth methode toepast"; "Beschikbaarheid van 1 online landelijk dossier per patiënt en geen gezeik over privacy, gewoon invoeren, dat zou de hele zorg efficiënter en beter maken"; "Als er een toegankelijk systeem zou komen voor uitwisseling met alle andere zorgverleners"; "Integraal systeem in verband met diversiteit (allemaal verschillende partijen) maar dat is een utopie vrees ik"; "Als zorginstellingen zelfde systemen zouden gebruiken"; "Als er veilige en eenduidige e-systemen komen waarmee (bijna) alle collega's in Nederland communiceren."; "Als in Nederland een ICT systeem zou bestaan"	20	15

Vervolg Tabel 3-36.

Huisartsen en medisch specialisten - Factoren die zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen; factoren die tenminste vijftien keer zijn genoemd in een van de groepen (huisartsen: n=212; medisch specialisten: n=213); in 2016.

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd huisartsen	Aantal keer genoemd medisch specialisten
Betere support en ondersteuning	"Ondersteuning op de praktijk zelf"; "Ondersteuning door technici"; "Meer ondersteuning vanuit de ICT"; "Meer ondersteuning vanuit bijvoorbeeld een zorggroep voor de implementatie"; "Praktische uitleg", "Technische ondersteuning, liefst regionaal"; "Als er genoeg ICT-ers beschikbaar zijn (te betalen zijn) om alle techniek te implementeren en draaiend te houden"	18	27
Standaarden/ uniforme systemen	"Uniformiteit!"; "Uniforme standaarden"; "Uniform HIS-systeem"; "Standaardisatie: een landelijke database"; "Standaardisatie van informatie-uitwisseling"; "Meer standaardisatie en minder concurrentie tussen de verschillende systemen"; "Als er afspraken komen over een uniform landelijk EPD of andere beveiligde digitale informatie-uitwisseling"; "Als er juiste standaarden zouden zijn voor informatie uitwisseling, bijvoorbeeld allergie versus intoleranties"; "Standaardisatie van 'taal'"; "Uniform beleid en manier van vastleggen gegevens in Nederland"	15	20

Tabel 3-37.

Huisartsen - Mogelijkheden voor de inzet van eHealth, waarvan artsen verwachten dat hun praktijk het komende jaar er in gaat investeren of er inspanningen op gaat richten; in 2016 (n=316).

eHealth-toepassing	Huisartsen die hiervoor investeringen of inspanningen verwachten (%)
Mogelijkheid voor mijzelf of de praktijk om elektronisch op een veilige manier patiëntinformatie uit te wisselen met andere zorgverleners, zorginstellingen, apotheken of laboratoria	33
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet afspraken te maken	30
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet een hulpprogramma te volgen, bijvoorbeeld voor somberheid, verslaving of andere psychologische klachten	22
Mogelijkheid voor mijzelf of de praktijk om online samen te werken met andere zorgverleners in een gemeenschappelijk dossier, bijvoorbeeld voor chronisch zieken of kwetsbare ouderen	21

Vervolg Tabel 3-37.
Huisartsen - Mogelijkheden
voor de inzet van eHealth,
waarvan artsen verwachten
dat hun praktijk het komende
jaar er in gaat investeren of er
inspanningen op gaat richten;
in 2016 (n=316).

eHealth-toepassing	Huisartsen die hiervoor investeren of inspan- ningen verwachten (%)
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet (herhaal) recepten aan te vragen	18
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet (via een website of een app) informatie te vinden over mijn praktijk	18
Mogelijkheid voor mijn patiënten om zelf thuis metingen te doen (zoals bloeddruk of bloedsuikerwaarde) en deze waarden elektronisch door te geven aan de praktijk, zodat we op afstand de patiënt onder controle kunnen houden	17
Mogelijkheid voor mijzelf of de praktijk om op afstand via het internet het oordeel te vragen van een medisch specialist over een huidfoto, ecg of andere door mij verrichte waarneming (teleconsultatie)	17
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet betrouwbare informatie op te zoeken op medisch gebied via een speciale website	17
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via e-mail of een website vragen te stellen (e-consult)	15
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet hun eigen medische gegevens bij mij in te zien, bijvoorbeeld op een website of in een app	12
Mogelijkheid voor mijzelf of de praktijk om op websites of in mobiele apps medische informatie op te zoeken om mij te ondersteunen in mijn zorg voor patiënten	7
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via internet een gesprek te voeren met iemand in de praktijk, waarbij we elkaar kunnen zien	5
Mogelijkheid voor mijzelf of de praktijk om via het internet een gesprek te voeren met andere zorgverleners (bijvoorbeeld een medisch specialist) waarbij we elkaar kunnen zien	4
Geen van deze mogelijkheden	12

Tabel 3-38.

Medisch specialisten -
Mogelijkheden voor de inzet
van eHealth, waarvan artsen
verwachten dat hun afdeling
of zorginstelling het komende
jaar er in gaat investeren of er
inspanningen op gaat richten;
in 2016 (n=274).

eHealth-toepassing	Medisch specialisten die hiervoor investeringen of inspanningen verwachten (%)
Mogelijkheid voor mijzelf of de medisch specialistische praktijk om elektronisch op een veilige manier patiëntinformatie uit te wisselen met andere zorgverleners, zorginstellingen, apotheken of laboratoria	38
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet informatie te vinden over mijn afdeling	37
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet afspraken te maken	32
Mogelijkheid voor mijzelf of de medisch specialistische praktijk om elektronisch mijn dossiervoering te kunnen doen	32
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet betrouwbare informatie op te zoeken op medisch gebied	26
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet hun eigen medische gegevens bij mij in te zien, bijvoorbeeld op een website of in een app	23
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via e-mail of een website vragen te stellen (e-consult)	15
Online samen te werken met andere zorgverleners in een gemeenschappelijk dossier, bijvoorbeeld voor chronisch zieken of kwetsbare ouderen	12
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via het internet (herhaal)recepten aan te vragen	9
Mogelijkheid voor mijzelf of de medisch specialistische praktijk om op websites of in mobiele apps medische informatie op te zoeken om mij te ondersteunen in mijn zorg voor patiënten	8
Mogelijkheid voor mijzelf of de medisch specialistische praktijk om op afstand via het internet het oordeel te vragen van een medisch specialist over een huidfoto, ecg of andere door mij verrichte waarneming (teleconsultatie)	7
Mogelijkheid voor mijn patiënten om zelf thuis metingen te doen en deze waarden elektronisch door te geven aan de praktijk, zodat we op afstand de patiënt onder controle kunnen houden	6
Mogelijkheid voor mijn patiënten om via internet een gesprek te voeren met iemand van mijn afdeling, waarbij we elkaar kunnen zien	6
Mogelijkheid voor mijzelf of de medisch specialistische praktijk om via het internet een gesprek te voeren met andere zorgverleners (bijvoorbeeld een medisch specialist) waarbij we elkaar kunnen zien	5
Geen van deze mogelijkheden	8

Tabel 3-39.

Artsen – Top drie van mogelijkheden voor de inzet van eHealth, waarvan huisartsen en medisch specialisten verwachten dat hun praktijk of zorginstelling het komende jaar er in gaat investeren of er inspanningen op gaat richten; in 2016.

Huisartsen (n=316)	Medisch specialisten (n=274)
Elektronische uitwisseling van patiënt-informatie met andere zorgverleners, zorginstellingen, apotheken of laboratoria (33%)	Elektronische uitwisseling van patiënt-informatie met andere zorgverleners, zorginstellingen, apotheken of laboratoria (38%)
Mogelijkheid voor patiënten om afspraken te maken via internet (30%)	Mogelijkheid voor patiënten om via het internet informatie te vinden over de afdeling (37%)
Mogelijkheid voor patiënten om via het internet een hulpprogramma te volgen voor psychologische klachten (22%)	Elektronische dossiervoering (32%) / mogelijkheid voor patiënten om afspraken te maken via internet (32%)

Tabel 3-40.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat met een of meer verzekeraars afspraken heeft gemaakt over de vergoeding of beloning van eHealth in segment 3 van het bekostigingsmodel voor huisartsen; in 2016 (n=316).

Strategie	Ja (%)	Nee (%)	Weet ik niet (%)
Digitale instrumenten voor zelfmanagement door de patiënt (segment 3)	4	62	34
Digitale behandelvormen (segment 3)	10	55	36
Vergoeding of beloning van eHealth via de M&I verrichtingen (segment 3)	17	45	38

Tabel 3-41.

Verpleegkundigen - Houding ten opzichte van eHealth (meerdere antwoorden mogelijk), totaal en uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

Strategie	Totaal (n=655) (%)	Care (n=441) (%)	Cure (n=214) (%)
Ik ben erg negatief	0	1	0
Ik zie het nut er niet van in	2	3	0
Je moet wel, anders word je door patiënten ingehaald	11	10	15
Ik ben wat terughoudend	20	21	17
Ik ben erg enthousiast	37	37	38
Ik ben nog zoekende wat handig is	37	38	36

Tabel 3-42.

Verpleegkundigen -
Percentage verpleegkundigen
dat het eens is met verschil-
lende stellingen over eHealth,
totaal en uitgesplitst naar care
en cure; in 2016.

	Totaal (n=633- 641) (%)	Care (n=425- 430) (%)	Cure (n=208- 212) (%)
eHealth is een waardevol hulpmiddel in de zorg	52	47	61
Inzet van eHealth leidt tot minder menselijk contact in de zorg	41	43	36
eHealth is een onlosmakelijk onderdeel van mijn vak	41	37	49
eHealth maakt patiënten zelfstandiger	39	40	39
Ik word voldoende ondersteund bij de introductie van nieuwe ICT-mogelijkheden	35	33	40
Ik word voldoende betrokken bij de introductie van nieuwe ICT-mogelijkheden	33	30	38
eHealth vergoot de veiligheid van patiënten	28	30	23
eHealth bespaart mij tijd	24	25	21
eHealth-toepassingen zijn te moeilijk voor patiënten	23	28	15
eHealth-toepassingen sluiten onvoldoende aan bij de actuele zorgvraag van patiënten	19	21	14
Patiënten vinden eHealth prettig	8	7	11
Ik maak me zorgen dat mijn werk zal verdwijnen door eHealth	7	8	4

Tabel 3-43.

Verpleegkundigen -
Percentage verpleegkundigen
dat bepaalde belemmeringen
ervaart, totaal en uitgesplitst
naar care en cure; in 2016.

	Totaal (n=651) (%)	Care (n=439) (%)	Cure (n=212) (%)
De tijd ontbreekt om me in eHealth-toepassingen te verdiepen	29	30	27
Ik maak me zorgen over de privacy van de patiënt	23	22	27
Ik merk nog teveel technische problemen	22	22	22
Ik kan er onvoldoende tijd voor vrij maken	17	18	15
Ik mis begeleiding hoe je er mee om moet gaan	16	16	16
Ik maak me zorgen over mijn eigen verantwoordelijkheid/aansprakelijkheid bij het gebruik van eHealth	13	11	16

Vervolg Tabel 3-43.
Verpleegkundigen -
Percentage verpleegkundigen
dat bepaalde belemmeringen
ervaart, totaal en uitgesplitst
naar care en cure; in 2016.

	Totaal (n=651) (%)	Care (n=439) (%)	Cure (n=212) (%)
Het registreren van patiëntgegevens werkt nog niet optimaal	12	11	14
Ik zie door de bomen het bos niet, er zijn te veel mogelijkheden	11	11	12
Ik word er onvoldoende in ondersteund	10	9	10
Ik vraag me af of de werking voldoende wetenschappelijk bewezen is	6	7	6
Ik ervaar eHealth-toepassingen als te moeilijk	2	2	1
Anders, namelijk	23	23	22

Tabel 3-44.
Verpleegkundigen - Factoren
die zouden helpen om
eHealth-toepassingen
gemakkelijker of beter toe te
passen; meest genoemde
factoren; in 2016 (n=533).

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd
Scholing en instructie aan zorgverleners en aan patiënten	"Ik geregeld geschoold en bijgeschoold ga worden, de techniek verandert zo snel"; "Als ik hierin scholing krijg en het kan gaan testen. Ook zullen veel cliënten les moeten gaan krijgen in het omgaan met een tablet/pc"; "Meer informatie over de mogelijkheden en de voordelen ervan"; "Duidelijkheid welke toepassingen goed zijn om te gebruiken en ook makkelijk voor onze ouderen patiënten"	146
Goede facilitering en ondersteuning	"Goede begeleiding en ondersteuning"; "Als je niet alleen een mailtje kreeg met de mededeling dat er een wijziging in een elektronisch programma plaatsvindt met een vaak zo vaag plaatje erbij dat je er geen wijs uit wordt, maar gewoon uitleg op afdeling kreeg door medewerker ICT."; "Ik meer begeleiding krijg. De scholing was via een e-learning, maar ik ben iemand die het moet zien in de praktijk, dan snap ik het beter"	71
Tijd om zich te verdiepen in de toepassingen	"Als ik tijd zou hebben om me er meer in te verdiepen"; "Als een eHealth product op een goede manier wordt geïntroduceerd met voldoende tijd om het te leren en te begrijpen"	66
Goed (samen) werkende systemen	"Als systemen goed functioneren"; "Bij technische storing zeer tijdrovend en frustrerend dat dit meestal ten koste gaat van patiëntenbelang"; "Als het ecd duidelijker en overzichtelijker werd gemaakt"; "Het ingevoerde systeem heeft veel kinderziektes. Dit leidt in de praktijk tot fouten, bij de zorgverlening"	54

Vervolg Tabel 3-44.
Verpleegkundigen - Factoren die zouden helpen om eHealth-toepassingen gemakkelijker of beter toe te passen; meest genoemde factoren; in 2016 (n=533).

Genoemde factoren	Voorbeelden ("Het zou mij helpen...")	Aantal keer genoemd
De mogelijkheid om ervaring met de toepassingen op te doen	"Als ik er meer mee zou kunnen werken. Volgens mij is ervaring en daar waar nodig ondersteuning de beste manier om er mee om te kunnen gaan"; "Ik denk er gewoon mee beginnen dan komt het bij mij vanzelf"	20
Betrokken worden in het proces	"Medewerkers meer betrekken bij veranderingen"; "Mee kunnen denken"; "Als verpleegkundigen betrokken worden bij de implementatie"	13
Betere aansluiting van toepassingen bij de doelgroep / De doelgroep beter hierop voorbereiden	"Het zou helpen als de generatie ouderen gewend zijn met elektronische apparaten"; "Groot deel van de thuiszorg cliënten zijn ouder en nog velen niet bereid mee te werken. Geen Internet aansluiting aanwezig"; "Bij de oudere cliënten is soms vernieuwing erg moeilijk"; "Als de sociale omgeving hier ook klaar voor zou zijn. Oudere mensen zijn niet geïnteresseerd en bedreven in het werken met computers/het internet. Die vinden het vreselijk als de hulpverlener naar z'n mobiel of computer blijft kijken"	10
Eerst een gefundeerde keuze maken	"Als het niet zo plomp verloren op de afdeling geïntroduceerd wordt. Het EPD moest er zo vroeg mogelijk komen. Nu blijkt dat het te traag, te moeilijk en veel omvattend is"; "Niet eHealth-toepassingen moeten gebruiken omdat er subsidie voor is"; "Een systeem of mogelijkheid eerst goed beoordelen, zodat er niet steeds overgeschakeld hoeft te worden wanneer ik net gewend ben aan bepaalde software, omdat deze dan weer vervangen wordt"	7
Commitment vanuit managers	"Hulp om commitment van bestuurder te krijgen"; "Het voortouw hiertoe moet genomen worden door het management"	6
Alle betrokkenen in de organisatie moeten mee willen werken	"Als iedereen bereid is om op de hoogte te blijven van technologie. Op mijn afdeling zijn er nog teveel collega's die geen interesse in heeft en zijn niet bereid het te leren"; "Als iedereen ermee zou werken. Nu weigeren bijvoorbeeld sommige collega's halsstarrig het ECD in te vullen. Waardoor er belangrijke info verloren gaat"	6

Tabel 3-45.

Verpleegkundigen -
Percentage verpleegkundigen
dat aangeeft of de instelling
tijdens een proefperiode
(pilot) een bepaalde vorm van
eHealth heeft uitgetest in het
afgelopen jaar, totaal en
uitgesplitst voor care en cure.

	Totaal (n=662) (%)	Care (n=443) (%)	Cure (n=219) (%)
Ja	38	36	42
Nee	38	41	31
Weet ik niet	24	23	27

Tabel 3-46.

Verpleegkundigen - Het
besluit dat is genomen over
het gebruik van de eHealth
toepassing na de proefperiode
(pilot), totaal en uitgesplitst
voor care en cure; in 2016.

	Totaal (n=248) (%)	Care (n=161) (%)	Cure (n=87) (%)
Er is nog geen besluit over genomen	23	20	30
Het gebruik wordt na de proefperiode voortgezet	73	76	68
Het gebruik wordt na de proefperiode gestopt	3	4	2

Tabel 3-47.

Onderwerpen die relevant
zijn voor een succesvolle
implementatie van eHealth,
volgens artsen, verpleeg-
kundigen, verzorgenden,
praktijkondersteuners en
managers/bestuurders in
de care. Legenda: A = artsen;
M = managers en bestuurders
in de care; P = POH's-GGZ;
V = verpleegkundigen, ver-
zorgenden en praktijkonder-
steuners (somatiek en GGZ);
in 2016.

Thema	Genoemde aandachtspunten
De eHealth-toepassing zelf	Betere koppelingen / integratie van toepassingen (A, P, M)
	Verbetering van de techniek / goed werkende systemen (A, V)
	Meer gebruikersgemak (A, P)
	Minder diversiteit / wildgroei (A)
	Standaarden / uniforme systemen (A, M)
Beoogde eindgebruikers	Mogelijkheid om modules aan te passen naar behoefte van cliënten en organisatie (M, P)
	Betaalbare systemen, acceptabele opstartkosten (M, A)
	In kaart brengen van de wens om de eHealth-toepassing te gebruiken (M)
	Adresseren van eventuele weerstanden onder de medewerkers (M)

Vervolg Tabel 3-47.

Onderwerpen die relevant zijn voor een succesvolle implementatie van eHealth, volgens artsen, verpleegkundigen, verzorgenden, praktijkondersteuners en managers/bestuurders in de care. Legenda: A = artsen; M = managers en bestuurders in de care; P = POH's-GGZ; V = verpleegkundigen, verzorgenden en praktijkondersteuners (somatiek en GGZ); in 2016.

Thema	Genoemde aandachtspunten
Organisatie	Commitment vanuit het management (M, V)
	Kennis in organisatie verhogen / meer deskundigheid kunnen inzetten (M)
	Instructie/nascholing/voorlichting van de professional (A, P, V)
	Instructie/nascholing/voorlichting van de professional (A, P, V)
	Betere support / ondersteuning (A, V)
	Meer tijd voor medewerkers om zich in eHealth te verdiepen en te leren (A, V, P)
	Meer gelegenheid om te oefenen en ervaring op te doen (P)
Implementatie-proces	Aanpassen van de werkprocessen om meer tijd te maken voor eHealth-gerelateerde taken (P)
	Betrekken van de medewerkers (V)
	Beschikken over ambassadeurs (M)
	Motiveren van andere betrokkenen, die nodig zijn voor het succes (bijvoorbeeld de huisarts in geval van de POH's-GGZ) (P, V)
	Duidelijk maken dat eHealth van belang is (M)
	Gefundeerde keuzes maken (V)
	Zichtbaar maken van de resultaten (M)
Omgeving	Betere en/of duidelijkere financieringsmogelijkheden/vergoedingen (A, M, P)
	Meer informatie over aanbod en effecten (P)
	Delen van goede voorbeelden en best practices (M)
	Meer onderzoek en bewijs voor effectiviteit (P, M)
	Waarborgen van de informatiebeveiliging van systemen en privacy-beschermende maatregelen (A, V)

Tabellen bij hoofdstuk 4: Gemak en service voor zorggebruikers

POH-GGZ: *“Ik kan ook iets bieden
aan mensen die geen
mogelijkheden hebben
om op consult te komen.”*

Zorggebruiker: *“De gehele virtuele wereld
is wel leuk, maar meer voor de jeugd.
En natuurlijk nodig,
de vooruitgang.”*

Tabel 4-1.

Zorggebruikers - Meest
genoemde voorbeelden
van eHealth-toepassingen die
men spontaan noemt; in 2016
(n=358).

	%
Kent geen voorbeeld	53
Informatie opzoeken op internet	16
Contact met zorgverlener via internet (bijvoorbeeld e-consult, e-mail of chat)	8
Elektronisch patiënten/cliënten dossier	7
Via internet een afspraak maken	6
Via internet herhaalrecepten bestellen	6
Digitaal gegevens meten en bijhouden, eventueel ook versturen	6

Tabel 4-2.

Huisartsen - Percentage
huisartsen dat aangeeft op
welke manieren een patiënt
online contact kan opnemen
met henzelf of de praktijk; van
2013 tot 2016.

	2013 (n=235) (%)	2014 (n=171) (%)	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)
Via internet een afspraak maken met de huisarts***	14	18	27	37
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen	7	8	8	10
Via internet een herhaalrecept bij de huisarts aanvragen	66	67	72	75
Via internet een verwijzing aanvragen	27	31	28	32
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de huisarts	56	49	58	60
Via internet een gesprek voeren met de huisarts, waarbij patiënt en huisarts elkaar kunnen zien	0	1	1	2

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 4-3.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft op welke manieren een patiënt online contact kan opnemen met henzelf of de praktijk; in 2016 (n=316).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met de huisarts	37	17	16	18	12
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen	10	8	36	31	15
Via internet een herhaalrecept bij de huisarts aanvragen	75	6	12	5	2
Via internet een verwijzing aanvragen	32	4	9	25	30
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de huisarts	60	4	8	17	11
Via internet een gesprek voeren met de huisarts, waarbij patiënt en huisarts elkaar kunnen zien	2	3	21	43	32

Tabel 4-4.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft hoe vaak patiënten in het afgelopen jaar op de volgende manieren online contact opnamen met henzelf of de praktijk, van de huisartsen waarbij dit mogelijk was; in 2016 (n=5-236).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een afspraak maken met de huisarts (n=118)	9	18	14	31	27	2
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen (n=31)	3	7	23	32	16	19

Vervolg Tabel 4-4.
Huisartsen - Percentage
huisartsen dat aangeeft
hoe vaak patiënten in het
afgelopen jaar op de volgende
manieren online contact
opnamen met henzelf of de
praktijk, van de huisartsen
waarbij dit mogelijk was; in
2016 (n=5-236).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een herhaalrecept bij de huisarts aanvragen (n=236)	2	6	7	14	70	1
Via internet een verwijzing aanvragen (n=101)	2	30	34	31	4	0
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de huisarts (n=190)	3	16	31	34	16	0

Tabel 4-5.
Medisch specialisten -
Percentage medisch
specialisten dat aangeeft
op welke manieren een
patiënt online contact kan
opnemen met henzelf of de
afdeling; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=266) (%)	2014 (n=161) (%)	2015 (n=386) (%)	2016 (n=274) (%)
Via internet een afspraak maken met de medisch specialist	20	24	23	20
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen ***	18	22	28	35
Via internet een herhaalrecept bij de medisch specialist aanvragen **	11	9	14	20
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de medisch specialist	42	36	34	34
Via internet een gesprek voeren met de medisch specialist, waarbij patiënt en medisch specialist elkaar kunnen zien	4	3	4	4

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 4-6.
Medisch specialisten -
Percentage medisch
specialisten dat aangeeft op
welke manieren een patiënt
online contact kan opnemen
met henzelf of de afdeling;
in 2016 (n=274).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit bin- nen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverle- ner zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorg- verlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgver- lener zou dit ook niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met de medisch specialist	20	19	29	22	11
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen	35	12	38	8	7
Via internet een herhaalrecept bij de medisch specialist aanvragen	20	9	31	22	20
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de medisch specialist	34	10	19	23	15
Via internet een gesprek voeren met de medisch specialist, waarbij patiënt en medisch specialist elkaar kunnen zien	4	8	28	36	24

Tabel 4-7.

Medisch specialisten -
Percentage medisch specialisten dat aangeeft hoe vaak patiënten in het afgelopen jaar op de volgende manieren online contact opnamen met henzelf of de afdeling zijn gebruikt, van de specialisten waarbij dit mogelijk was; in 2016 (n=17-125).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een afspraak maken met de medisch specialist (n=55)	5	32	14	18	19	12
Via e-mail of sms een herinnering voor een afspraak ontvangen (n=96)	4	10	8	20	41	18
Via internet een herhaalrecept bij de medisch specialist aanvragen (n=53)	7	27	24	20	16	6
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de medisch specialist (n=92)	6	22	25	31	14	2

Tabel 4-8.

POH's-GGZ - Percentage POH's-GGZ dat aangeeft op welke manieren een patiënt online contact kan opnemen met henzelf of de praktijk; in 2016 (n=125).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
... de patiënt kan een vraag aan mij stellen via e-mail of chat (e-consult)	73	6	9	9	4
...inzetten van online vragenlijsten (online screening)	51	13	15	18	2

Vervolg Tabel 4-8.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-GGZ dat aangeeft op
welke manieren een patiënt
online contact kan opnemen
met henzelf of de praktijk; in
2016 (n=125).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit bin- nen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverle- ner zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorg- verlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgver- lener zou dit ook niet willen (%)
... inzetten van online triage (gericht op verwijsmogelijk- heden)	40	7	13	23	17
...inzetten mHealth (mobile Health; gebruik van mobiele applicaties via de mobiel of tablet voor behandeling van de mentale gezondheid)	33	6	26	25	10
... de patiënt kan via onze praktijk online een gesprek met mij voeren, waarbij we elkaar kunnen zien (beeldbellen; via tablet, mobiel, computer)	2	4	21	46	28

Tabel 4-9.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-GGZ dat aangeeft of
beschikbare manieren voor
online contact met een
patiënt daadwerkelijk worden
ingezet; in 2016 (n=41-94).

	Heeft ingezet (% ja)	50% of meer van mijn patiënten (%)	10-50% van mijn patiënten (%)	Tot 10% van mijn patiënten (%)	Dit zet ik niet in (%)	Weet ik niet (%)	Niet op mij van toepas- sing (%)
... de patiënt kan een vraag aan mij stellen via e-mail of chat (e-consult) (n=94)	88	15	26	47	3	7	1
...inzetten van online vragen- lijsten (online screening) (n=64)	86	17	33	36	9	5	0

Vervolg Tabel 4-9.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-GGZ dat aangeeft of
beschikbare manieren voor
online contact met een
patiënt daadwerkelijk worden
ingezet; in 2016 (n=41-94).

	Heeft ingezet (% ja)	50% of meer van mijn patiënten (%)	10-50% van mijn patiënten (%)	Tot 10% van mijn patiënten (%)	Dit zet ik niet in (%)	Weet ik niet (%)	Niet op mij van toepas- sing (%)
... inzetten van online triage (gericht op verwijsmogelijk- heden) (n=50)	70	10	18	42	18	10	2
...inzetten mHealth (mobile Health; gebruik van mobiele applicaties via de mobiel of tablet voor behandeling van de mentale gezondheid) (n=41)	80	7	24	49	5	10	5

Tabel 4-10.

Zorggebruikers - Percentage
zorggebruikers dat aangeeft
contact met de huisarts te
hebben gehad in het afgelo-
pen jaar; in 2016 (n=543).

	%
Nee	20
Ja	80

Tabel 4-11.

Zorggebruikers - Percentage
zorggebruikers dat contact
heeft gehad met de huisarts in
het afgelopen jaar en aangeeft
dat de huisarts online
contactmogelijkheden
aanbiedt; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=565- 573) (%)	2014 (n=580- 587) (%)	2015 (n=555- 562) (%)	2016 (n=429- 433) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener ***	7	13	12	15
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener ***	4	5	4	10
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener ***	21	30	29	33
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener ***	10	14	14	15
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	1	1	1	1

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 4-12.

Zorggebruikers -
Beschikbaarheid van online
contact met de huisarts
volgens de zorggebruikers die
het afgelopen jaar contact
hadden; in 2016 (n=429-433)
(% zorggebruikers).

	Dit is mogelijk (%)	Weet niet of dit kan (%)	Dit is niet mogelijk (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	15	56	29
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	10	61	29
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	33	49	18
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	15	62	23
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	1	62	37

Tabel 4-13.

Zorggebruikers -
Wenselijkheid van online
contact met de huisarts
volgens de zorggebruikers die
in het afgelopen jaar contact
hadden; in 2016 (n=426-430)
(% zorggebruikers).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenmin- ste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	6	45	24	24
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	3	47	26	24
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	16	47	18	20
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	3	36	32	29
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	0	21	34	45

Tabel 4-14.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat contact heeft gehad met de huisarts in het afgelopen jaar en aangeeft gebruik te hebben gemaakt van de online contactmogelijkheden met de huisarts; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=566- 575) (%)	2014 (n=563- 573) (%)	2015 (n=549- 555) (%)	2016 (n=426- 430) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	2	4	4	6
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	1	2	1	3
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	11	18	15	16
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	3	4	4	3
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	0	1	1	0

Tabel 4-15.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat contact heeft gehad met de huisarts in het afgelopen jaar en aangeeft gebruik te willen maken van de online contactmogelijkheden met de huisarts; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=566- 575) (%)	2014 (n=563- 573) (%)	2015 (n=549- 555) (%)	2016 (n=426- 430) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener***	34	46	47	45
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener***	34	46	48	47
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	45	50	48	47
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	35	44	39	36
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet**	14	19	18	21

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 4-16.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft contact met een medisch specialist te hebben gehad in het afgelopen jaar; in 2016 (n=543).

	%
Nee	48
Ja	52

Tabel 4-17.

Zorggebruikers -
Percentage zorggebruikers
dat contact heeft gehad met
de medisch specialist in het
afgelopen jaar en aangeeft
gebruik te willen maken van
de online contactmogelijk-
heden met de medisch
specialist; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=338- 340) (%)	2014 (n=311- 321) (%)	2015 (n=331- 335) (%)	2016 (n=293- 299) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	7	13	11	13
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener***	8	12	18	30
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	4	5	5	9
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	5	6	6	9
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	3	1	1	1

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 4-18.

Zorggebruikers -
Beschikbaarheid van online
contactmogelijkheden met
de medisch specialist volgens
de zorggebruikers die het
afgelopen jaar contact
hadden; in 2016 (n=293-299)
(% zorggebruikers).

	Dit is mogelijk bij deze zorg- verlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is niet mogelijk bij deze zorg- verlener (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	13	63	24
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	30	54	16
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	9	73	18
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	9	70	21
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	1	72	27

Tabel 4-19.

Zorggebruikers - Percentage
zorggebruikers dat aangeeft
gebruik te hebben gemaakt
van online contactmogelijk-
heden met de medisch
specialist, van de zorggebrui-
kers die in het afgelopen jaar
contact hadden; van 2013 tot
2016..

	2013 (n=343- 349) (%)	2014 (n=310- 314) (%)	2015 (n=328- 333) (%)	2016 (n=292- 297) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	4	5	3	6
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener***	6	7	10	17
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	2	2	3	4

Vervolg Tabel 4-19.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft gebruik te hebben gemaakt van online contactmogelijkheden met de medisch specialist, van de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=343- 349) (%)	2014 (n=310- 314) (%)	2015 (n=328- 333) (%)	2016 (n=292- 297) (%)
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	2	3	3	3
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	1	1	1	0

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 4-20.

Zorggebruikers - Wenselijkheid van online contact met de medisch specialist volgens de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden in 2016 (n=292-297) (% zorggebruikers).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	6	43	31	21
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	17	43	22	18
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	4	48	27	22
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	3	35	34	27
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	0	23	37	39

Tabel 4-21.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat contact heeft gehad met de medisch specialist in het afgelopen jaar en aangeeft geen mogelijkheden te wensen voor online contact met de medisch specialist; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=343- 349) (%)	2014 (n=310- 314) (%)	2015 (n=328- 333) (%)	2016 (n=292- 297) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener***	34	26	26	21
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener***	34	25	27	18
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener**	31	25	25	22

Vervolg Tabel 4-21.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat contact heeft gehad met de medisch specialist in het afgelopen jaar en aangeeft geen mogelijkheden te wensen voor online contact met de medisch specialist; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=343- 349) (%)	2014 (n=310- 314) (%)	2015 (n=328- 333) (%)	2016 (n=292- 297) (%)
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener**	38	31	29	27
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet***	50	52	46	39

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 4-22.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft contact met de hulpverlener voor geestelijke gezondheidszorg (GGZ) te hebben gehad in het afgelopen jaar; in 2016 (n=532).

	%
Nee	89
Ja, met praktijkondersteuner van de huisarts (POH's-GGZ)	4
Ja, met psycholoog	2
Ja, met psychotherapeut of psychiater	3
Ja, met een andere GGZ-hulpverlener	2

Tabel 4-23.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft dat de GGZ-hulpverlener de mogelijkheid biedt om online contact te hebben, van de zorggebruikers die het afgelopen jaar contact hadden; in 2015 en 2016.

	2015 (n=69-70) (%)	2016 (n=52-55) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	14	16
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	21	20
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	11	17
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	30	34
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	6	2

Tabel 4-24.

Zorggebruikers - Beschikbaarheid van online contactmogelijkheden met de GGZ-hulpverlener volgens de zorggebruikers die het afgelopen jaar contact hadden; in 2016 (n=52-55) (% zorggebruikers).

	Dit is mogelijk bij deze zorg- verlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is niet mogelijk bij deze zorg- verlener (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	16	53	31
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	20	52	28

Vervolg Tabel 4-24.

Zorggebruikers - Beschikbaarheid van online contactmogelijkheden met de GGZ-hulpverlener volgens de zorggebruikers die het afgelopen jaar contact hadden; in 2016 (n=52-55) (% zorggebruikers).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is niet mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	17	62	21
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	34	51	15
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	2	69	29

Tabel 4-25.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft gebruik te hebben gemaakt van online contactmogelijkheden met de GGZ-hulpverlener van de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden; in 2015 en 2016.

	2015 (n=70) (%)	2014 (n=53-55) (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	6	7
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	10	11
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	7	7
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	13	15
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	3	0

Tabel 4-26.

Zorggebruikers - Wenselijkheid van online contactmogelijkheden met de GGZ-hulpverlener volgens de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden; in 2016 (n=53-55) (% zorggebruikers).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met mijn zorgverlener	7	44	25	24
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met mijn zorgverlener	11	39	26	24
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij mijn zorgverlener	7	39	26	28
Via e-mail of website een vraag stellen aan mijn zorgverlener	15	38	21	26
Via internet een gesprek voeren met mijn zorgverlener, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm of tablet	0	20	28	52

Tabel 4-27.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft ooit geprobeerd te hebben om via het internet een afspraak te maken met een zorgverlener; in 2016 (n=535).

	%
Ja, ik heb dit geprobeerd en het is gelukt	10
Ja, ik heb dit geprobeerd, maar het is niet gelukt	5
Ja, ik heb dit geprobeerd, maar ik ben ermee gestopt	1
Nee, ik heb dit nooit geprobeerd	84

Tabel 4-28.

Zorggebruikers - Meningen over het via internet maken van afspraken met een zorgverlener, van de zorggebruikers die dit wel eens geprobeerd hebben (n=77-78).

Het via internet maken van een afspraak met een zorgverlener...	Helemaal mee oneens (%)	Mee oneens (%)	Niet mee eens / Niet mee oneens (%)	Mee eens (%)	Helemaal mee eens (%)
Is handig, want het bespaart tijd	3	4	19	38	36
Is prettig, omdat ik een afspraak kan maken wanneer het mij uitkomt	4	1	9	44	42
Is omslachtig (bijvoorbeeld om in te loggen)	22	42	22	13	1
Is niet nodig, hoeft voor mij niet	38	35	21	5	1

Tabel 4-29.

Zorggebruikers - Belangrijkste reden waarom zorggebruikers die nooit geprobeerd hebben online een afspraak te maken met een zorgverlener, dat niet doen; in 2016 (n=438).

	%
Ik ben nu gewend om te bellen voor een afspraak	29
Ik heb me hier nooit in verdiept	20
Ik heb het niet nodig omdat ik weinig bij zorgverleners kom	16
Ik heb hier nooit van gehoord	8
Het is bij mijn zorgverlener niet mogelijk om via internet een afspraak te maken	8
Ik heb geen computer en/of toegang tot internet	5
Ik vind het te veel werk (bijvoorbeeld om in te loggen met een DigiD-code)	4
Ik vertrouw de beveiliging niet	1
Het lijkt mij te moeilijk	1
Anders	8

Tabel 4-30.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft hoe vaak een zorgverlener heeft aangeraden via internet een afspraak te maken; in 2016 (n=528).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Via internet een afspraak maken met uw zorgverlener	92	8	1	0

Tabel 4-31.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft patiënten te attenderen op de online contactmogelijkheden die de praktijk aanbiedt; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=210) (%)	2014 (n=171) (%)	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)
Niet van toepassing, via internet contact hebben met de afdeling of praktijk is niet mogelijk	9	16	13	9
De zorgverlener attendeerde patiënten hier niet op	6	2	7	7
Wel attenderen	85	82	80	84

Tabel 4-32.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft patiënten te attenderen op de online contactmogelijkheden die de praktijk aanbiedt; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=240) (%)	2014 (n=161) (%)	2015 (n=385) (%)	2016 (n=274) (%)
Niet van toepassing, via internet contact hebben met de afdeling of praktijk is niet mogelijk ***	18	32	36	37
De zorgverlener attendeerde patiënten hier niet op ***	28	19	16	13
Wel attenderen	54	49	48	50

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 4-33.

Huisartsen en medisch specialisten - Wijze waarop artsen hun patiënten in het afgelopen jaar attendeerden op de online contactmogelijkheden die hun afdeling of praktijk aanbiedt; in 2016.

	Huisartsen (n=316) %	Medisch specialisten (n=274) %
Via de website van de zorginstelling, afdeling of praktijk	75	31
Persoonlijk, tijdens een consult	48	23
Via de patiëntenfolder van de zorginstelling, afdeling of praktijk	42	26
Via een informatiescherm in de praktijk of op de afdeling	29	8
Via een poster	10	7
Niet van toepassing, via internet contact hebben met de afdeling of praktijk is niet mogelijk	9	37
Ik attendeerde patiënten hier niet op	7	13
Op een andere manier	10	7

Tabellen bij hoofdstuk 5: Ontsluiting van medische gegevens voor de patiënt

Medisch specialist: *“Het zou echt helpen
als de patiënt zelf
al dingen invult.”*

Medisch specialist: *“Gewenst voor
een bepaald aantal zaken,
niet ongelimiteerd zonder
toelichting van een professional.”*

Tabel 5-1.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft in welke onderdelen van het medisch dossier patiënten online inzage kunnen hebben; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=171) (%)	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses*	8	10	15
Via internet inzage krijgen in notities (decursus) in het dossier	1	2	2
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepalingen	8	10	10
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie*	12	17	22
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	6	7	8

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 5-2.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft in welke onderdelen van het medisch dossier patiënten online inzage kunnen hebben; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=161) (%)	2015 (n=385) (%)	2016 (n=274) (%)
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses***	7	15	20
Via internet inzage krijgen in notities (decursus) in het dossier*	4	7	11
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepalingen***	6	13	18
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie**	6	10	16
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	1	4	4

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 5-3.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft in welke onderdelen van het medisch dossier patiënten online inzage kunnen hebben; in 2016 (n=316).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses	15	6	25	35	19
Via internet inzage krijgen in notities (decursus) in het dossier	2	3	11	42	42
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepalingen	10	8	29	35	18
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie	22	8	46	15	10
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	8	5	28	36	22

Tabel 5-4.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft in welke onderdelen van het medisch dossier patiënten online inzage kunnen hebben; in 2016 (n=274).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses	20	18	28	24	10
Via internet inzage krijgen in notities (decursus) in het dossier	11	11	16	34	28

Vervolg Tabel 5-4.

Medisch specialisten -
Percentage medisch specialisten dat aangeeft in welke onderdelen van het medisch dossier patiënten online inzage kunnen hebben; in 2016 (n=274).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet inzage krijgen in binnen-gekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepalingen	18	15	29	25	14
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie	16	17	49	10	7
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	4	9	38	29	20

Tabel 5-5.

Verpleegkundigen -
Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of in de instelling met een patiëntenportaal is gewerkt in het afgelopen jaar, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=445) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, mijn cliënten/patiënten hebben hier zelf ook gebruik van gemaakt	10	18
Ja, dit wordt gebruikt door andere cliënten/patiënten binnen mijn instelling	7	9
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	18	10
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	20	11
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	33	34
Weet ik niet	11	18

Tabel 5-6.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders dat aangeeft in welke mate patiëntportalen zijn geïmplementeerd; in 2016 (n=68).

	Initiatief gestaakt (%)	Geen plannen (%)	Plannen (%)	Toepas- sing wordt getest (%)	Imple- menta- tie op beperkte schaal (%)	Imple- mentatie in de hele organi- satie (%)
Cliënten-/patiëntenportaal (website waar patiënten hun medische gegevens kunnen bekijken en bijvoorbeeld online een afspraak kunnen maken of vragen kunnen stellen aan een arts)	0	22	44	13	7	13

Tabel 5-7.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft de mogelijkheid te hebben om online de medische gegevens die de zorgverlener bijhoudt in te zien, naar soort zorgverlener; van 2013 tot 2016.

	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)
Huisartsen (n=430-581)	3	3	3	5
Medisch specialisten (n=293-339) **	3	3	4	6
GGZ-hulpverleners (n=53-70)			3	4

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 5-8.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft al dan niet de mogelijkheid te hebben om online de medische gegevens die de zorgverlener bijhoudt in te zien, naar soort zorgverlener; in 2016.

	Huisartsen (n=430) (%)	Medisch specialisten (n=293) (%)	GGZ-hulp- verleners (n=53) (%)
Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	5	6	4
Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	67	71	72
Dit is niet mogelijk bij deze zorgverlener (%)	28	23	25

Tabel 5-9.

Huisartsen en medisch specialisten - Mate van wenselijkheid van online inzage door patiënten in het medisch dossier, volgens huisartsen en medisch specialisten; van 2015 en 2016.

	Huisartsen		Medisch specialisten*	
	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)	2015 (n=385) (%)	2016 (n=274) (%)
Gewenst	39	42	40	49
Ongewenst	49	40	49	33
Weet niet / geen mening	12	19	11	19

* het percentage 'gewenst' ten opzichte van 'ongewenst' of 'weet niet/geen mening' is significant verschillend bij medisch specialisten tussen 2015 en 2016 ($p \leq 0,05$)

Tabel 5-10.

Huisartsen en medisch specialisten - Argumenten onder huisartsen en medisch specialisten die voor inzage in het medisch dossier door patiënten zijn; in 2016.

	Huisartsen (n=132) (%)	Medisch specialisten (n=133) (%)
Het vergroot de betrokkenheid van de patiënt bij de behandeling	68	66
Het versterkt regie en zelfmanagement bij de patiënt	64	63
Het vergroot het gevoel van verantwoordelijkheid van de patiënt voor de eigen gezondheid	57	53
De patiënt heeft hier recht op	55	57
De patiënt is hierdoor beter geïnformeerd	55	64
Het schept een sfeer van openheid en vertrouwen	49	73
Het geeft de patiënt een eigen rol in het beheer van het dossier	42	54
Ik merk dat patiënten hier behoefte aan hebben	29	37
Het versterkt de relatie tussen mij en de patiënt	21	28
Ik doe hierdoor mijn dossiervoering nog zorgvuldiger	17	18
Het scheelt mij tijd als de patiënt zelf in zijn dossier kan kijken zonder hulp	5	16
Anders, namelijk	13	13

Tabel 5-11.

Huisartsen en medisch specialisten - Meest genoemde argumenten onder huisartsen en medisch specialisten die voor inzage in het medisch dossier door patiënten zijn; in 2016.

Huisartsen (n=132) (%)	Medisch specialisten (n=133) (%)
Het vergroot de betrokkenheid van de patiënt bij de behandeling (68%)	Het schept een sfeer van openheid en vertrouwen (73%)
Het versterkt regie en zelfmanagement bij de patiënt (64%)	Het vergroot de betrokkenheid van de patiënt bij de behandeling (66%)
Het vergroot het gevoel van verantwoordelijkheid van de patiënt voor de eigen gezondheid (57%)	De patiënt is hierdoor beter geïnformeerd (64%)
De patiënt heeft hier recht op (55%)	Het versterkt regie en zelfmanagement bij de patiënt (63%)
De patiënt is hierdoor beter geïnformeerd (55%)	De patiënt heeft hier recht op (57%)

Tabel 5-12.

Huisartsen en medisch specialisten - Argumenten onder huisartsen en medisch specialisten die tegen inzage in het medisch dossier door patiënten zijn; in 2016.

	Huisartsen (n=125) (%)	Medisch specialisten (n=90) (%)
Als de informatie voor de patiënt onvoldoende duidelijk is, kan het bij de patiënt onnodig zorgen en misverstanden oproepen	90	87
Het verandert de arts-patiënt relatie doordat discussie kan ontstaan over de inhoud van het dossier	72	57
Inzage heeft ongewenste invloed op de wijze van dossiervoering	65	61
Het dossier is bedoeld voor de arts ter ondersteuning van zijn werkzaamheden en in mindere mate voor de patiënt	62	66
Er zijn onvoldoende waarborgen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy	58	41
Inzage door patiënten vraagt extra tijd vanwege de benodigde uitleg	58	59
Een aanzienlijke groep van patiënten heeft hiervoor onvoldoende vaardigheden	56	52
Er zijn onvoldoende richtlijnen over de gegevens die gedeeld zouden moeten worden en de wijze daarop	39	32
Ik merk niet dat patiënten hier behoefte aan hebben	28	26
De patiënt wordt dan niet meer beschermd door het beroepsgeheim van de arts	27	19
Het heeft geen meerwaarde voor de patiënt en voor de behandeling	24	26
Anders, namelijk	11	17

Tabel 5-13.

Huisartsen en medisch specialisten - Meest genoemde argumenten onder huisartsen en medisch specialisten die tegen inzage in het medisch dossier door patiënten zijn; in 2016.

Huisartsen (n=125) (%)	Medisch specialisten (n=90) (%)
Als de informatie voor de patiënt onvoldoende duidelijk is, kan het bij de patiënt onnodig zorgen en misverstanden oproepen (90%)	Als de informatie voor de patiënt onvoldoende duidelijk is, kan het bij de patiënt onnodig zorgen en misverstanden oproepen (87%)
Het verandert de arts-patiënt relatie doordat discussie kan ontstaan over de inhoud van het dossier (72%)	Het dossier is bedoeld voor de arts ter ondersteuning van zijn werkzaamheden en in mindere mate voor de patiënt (66%)
Inzage heeft ongewenste invloed op de wijze van dossiervoering (65%)	Inzage heeft ongewenste invloed op de wijze van dossiervoering (61%)
Het dossier is bedoeld voor de arts ter ondersteuning van zijn werkzaamheden en in mindere mate voor de patiënt (62%)	Inzage door patiënten vraagt extra tijd vanwege de benodigde uitleg (59%)
Er zijn onvoldoende waarborgen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy (58%)	Het verandert de arts-patiënt relatie doordat discussie kan ontstaan over de inhoud van het dossier (57%)
Inzage door patiënten vraagt extra tijd vanwege de benodigde uitleg (58%)	Een aanzienlijke groep van patiënten heeft hiervoor onvoldoende vaardigheden (52%)

Tabellen bij hoofdstuk 6: Zelfmanagement en online behandeling

POH-GGZ: *“Vooral gebruik maken van eMental Health en goede uitleg geven aan patiënten waarom deze manier van behandeling effectief is.”*

Huisarts: *“eHealth heeft zeker een toekomst voor de patiëntengroep die genoeg zelfstandigheidscapaciteiten heeft, zodat er meer tijd voor de kwetsbare patiënten overblijft.”*

Tabel 6-1.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft afgelopen jaar ten minste een keer via internet informatie te hebben gezocht over gezondheid en zorg; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=716- 729) (%)	2014 (n=702- 719) (%)	2015 (n=695- 720) (%)	2016 (n=560- 565) (%)
Via internet informatie gezocht over een ziekte of behandeling	66	65	66	68
Via internet informatie gezocht of ik met een bepaald probleem naar de huisarts zou moeten	39	39	39	37
Via internet informatie gezocht over voeding en bewegen	48	50	49	51
Aan mijn zorgverlener informatie voorgelegd die ik op internet heb gevonden		14	17	16
Via internet informatie gezocht om een keuze te maken voor een bepaalde zorgverlener of zorginstelling		24	26	25

Tabel 6-2.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft via internet informatie te hebben gezocht over gezondheid en zorg; in 2016 (n=560-565).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet informatie gezocht over een ziekte of behandeling	68	10	14	8
Via internet informatie gezocht of ik met een bepaald probleem naar de huisarts zou moeten	37	20	24	19
Via internet informatie gezocht over voeding en bewegen	51	13	20	16
Aan mijn zorgverlener informatie voorgelegd die ik op internet heb gevonden	16	19	41	23
Via internet informatie gezocht om een keuze te maken voor een bepaalde zorgverlener of zorginstelling	25	25	33	17

Tabel 6-3.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft afgelopen jaar ten minste een keer informatie te hebben bijgehouden over gezondheid en zorg, via een website of met een telefoon, tablet of ander apparaat; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=715- 730) (%)	2014 (n=691- 707) (%)	2015 (n=682- 690) (%)	2016 (n=529- 540) (%)
Zelf gegevens bijgehouden over mijn gezondheid via internet of met een app op mijn telefoon of tablet***	4	9	12	16
Zelf gegevens bijgehouden over mijn voeding en/of dieet via internet of met een app op mijn telefoon of tablet**		8	11	12
Een apparaat of mobiele app gebruikt dat mijn lichamelijke activiteit bijhoudt, zoals een stappenteller bijvoorbeeld tijdens het sporten***		12	19	22
Zelf gegevens bijgehouden over mijn doktersbezoeken en/of behandelingen via internet of met een app op mijn telefoon of tablet*		3	7	6
Zelf gezondheidswaarden gemeten (zoals gewicht of bloeddruk) en deze waarden bijgehouden via internet of met een app op mijn telefoon of tablet		11	13	13
Een apparaat gebruikt dat geregeld gezondheidswaarden (zoals bloeddruk of bloedsuikerwaarden) meet en verstuurt naar mijn zorgverlener of het ziekenhuis	2	3	4	4
Een automatische herinnering om medicijnen in te nemen ingesteld op mijn telefoon***	2	5	6	9
Deelgenomen aan een discussiegroep over gezondheidsproblemen via internet, bijvoorbeeld met lotgenoten	3	1	5	4
Een computerspel (game) gespeeld om gezond(er) gedrag aan te leren of om beter te leren omgaan met de gevolgen van een ziekte			2	1

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 6-4.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft het afgelopen jaar ten minste een keer informatie te hebben bijgehouden over gezondheid, via een website of met een telefoon, tablet of ander apparaat, naar leeftijd, chronische aandoening en opleidingsniveau; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=704) (%)	2015 (n=689) (%)	2016 (n=540) (%)
Chronische aandoening	8	11	13
< 50 jr **	11	14	19
50 - 64 jr	7	10	11
> 64 jr *	5	8	12
Lage opleiding	3	12	10
Middelbare opleiding	8	10	12
Hoge opleiding ***	8	13	22

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 6-5.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft het afgelopen jaar ten minste een keer gebruik te hebben gemaakt van een apparaat of mobiele app dat de lichamelijke activiteit bijhoudt, naar leeftijd, chronische aandoening en opleidingsniveau van 2014 tot 2016.

	2014 (n=696) (%)	2015 (n=684) (%)	2016 (n=534) (%)
Chronische aandoening**	7	14	19
< 50 jr ***	18	25	30
50 - 64 jr *	8	14	16
> 64 jr *	2	5	7
Lage opleiding	4	9	8
Middelbare opleiding ***	6	14	17
Hoge opleiding **	12	17	26

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 6-6.
Zorggebruikers - Percentage
zorggebruikers dat aangeeft
zelf informatie te hebben
bijgehouden over gezondheid
en zorg, via een website of
met een telefoon, tablet of
ander apparaat; in 2016
(n=529-540).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenmin- ste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Zelf gegevens bijgehouden over mijn gezondheid via internet of met een app op mijn telefoon of tablet	16	14	35	36
Zelf gegevens bijge- houden over mijn voeding en/of dieet via internet of met een app op mijn telefoon of tablet	12	15	33	40
Een apparaat of mobiele app gebruikt dat mijn lichamelijke activiteit bijhoudt, zoals een stappentel- ler bijvoorbeeld tijdens het sporten	22	15	28	34
Zelf gegevens bijge- houden over mijn doktersbezoeken en/ of behandelingen via internet of met een app op mijn telefoon of tablet	6	19	36	39
Zelf gezondheidswaar- den gemeten (zoals gewicht of bloeddruk) en deze waarden bij- gehouden via internet of met een app op mijn telefoon of tablet	13	20	30	37
Een apparaat gebruikt dat geregeld gezond- heidswaarden (zoals bloeddruk of bloeds- uikerwaarden) meet en verstuurt naar mijn zorgverlener of het ziekenhuis	4	21	37	38

Vervolg Tabel 6-6.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft zelf informatie te hebben bijgehouden over gezondheid en zorg, via een website of met een telefoon, tablet of ander apparaat; in 2016 (n=529-540).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste een keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Een automatische herinnering om medicijnen in te nemen ingesteld op mijn telefoon	9	31	31	30
Deelgenomen aan een discussiegroep over gezondheidsproblemen via internet, bijvoorbeeld met lotgenoten	4	14	32	50
Een computerspel (game) gespeeld om gezond(er) gedrag aan te leren of om beter te leren omgaan met de gevolgen van een ziekte	1	16	34	50

Tabel 6-7.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers (n=537) en chronisch zieken (n=87) dat aangeeft ergens zelf alle voor hen relevante informatie over gezondheid overzichtelijk op een plek te bewaren; in 2016.

	Totale populatie (%)	Chronische aandoening (%)
Ja, ik bewaar dit op papier en/of in een map, doos, la of kast	32	29
Ja, ik bewaar dit op mijn eigen computer	5	7
Ja, ik bewaar dit via internet met een online dienst voor het opslaan van bestanden	1	1
Ja, ik bewaar dit via internet met een online dienst voor het bijhouden van een medisch dossier	1	1
Nee, ik heb dit wel gedaan, maar ben er mee gestopt*	2	6
Nee, en ik heb dit ook nooit gedaan	64	61

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 6-8.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft ooit geprobeerd te hebben om via internet of een app een persoonlijk gezondheidsdossier (PGD) te gebruiken; in 2016 (n=536).

	%
Ja, ik heb dit geprobeerd en het is gelukt	1
Ja, ik heb dit geprobeerd, maar het is niet gelukt	0
Ja, ik heb dit geprobeerd, maar ik ben ermee gestopt	1
Nee, ik heb dit nooit geprobeerd	98

Tabel 6-9.

Zorggebruikers - Belangrijkste reden waarom zorggebruikers nooit hebben geprobeerd om via internet of een app een persoonlijk gezondheidsdossier (PGD) te gebruiken, van de zorggebruikers die dit nooit hebben geprobeerd; in 2016 (n=517).

	%
Ik heb me hier nooit in verdiept	29
Ik heb hier nooit van gehoord	22
Ik heb het niet nodig omdat ik weinig bij zorgverleners kom	17
Ik vertrouw de beveiliging niet	5
Ik heb geen computer en/of toegang tot internet	5
Ik houd deze informatie op een andere manier bij (niet via internet)	4
Ik heb het niet nodig omdat mijn zorgverleners goed samenwerken	4
Ik weet niet waar ik het kan vinden	3
Ik weet niet hoe ik het moet gebruiken	3
Het lijkt mij te moeilijk	3
Ik vind het te veel werk om bij te houden	2
Anders, namelijk	4

Tabel 6-10.

Zorggebruikers - Soort persoonlijk gezondheidsdossier (PGD) dat gebruikt of geprobeerd is, van de zorggebruikers die wel eens een PGD hebben geprobeerd te gebruiken; in 2016 (n=11).

	n
Mijngezondheid.net	2
MijnZorgNet	1
Patient1	1
Portavita	1
VitalHealth zelfmanagement	1
C3PO	0
Curavista	0

Tabel 6-10 vervolg.
Zorggebruikers - Soort
persoonlijk gezondheids-
dossier (PGD) dat gebruikt of
geprobeerd is, van de zorg-
gebruikers die wel eens een
PGD hebben geprobeerd te
gebruiken; in 2016 (n=11).

	n
Drimpy	0
E-Vita	0
Karify	0
Medische gegevens.nl	0
Microsoft Healthvault	0
MijnGezondheidPlatform	0
Minddistrict	0
MyALERT	0
Quli	0
Anders, namelijk	5

Tabel 6-11.
Zorggebruikers - Meningen
over het gebruik van een
online persoonlijk gezond-
heidsdossier, van de zorg-
gebruikers die dit wel eens
geprobeerd hebben; in 2016
(n=10-11).

Het via internet gebruiken van een persoonlijk gezondheids- dossier...	Helemaal mee oneens (n)	Mee oneens (n)	Niet mee eens/ niet mee oneens (n)	Mee eens (n)	Helemaal mee eens (n)
is nuttig, want geeft mij meer regie over mijn gezondheid	0	0	5	4	1
is handig, want ik heb daardoor al mijn gezondheidsinformatie bij elkaar	0	0	2	7	2
is prettig, want ik kan mijn zorgverleners hierdoor beter informereren	0	0	4	4	2
kost me te veel tijd om bij te houden	2	3	4	2	0
zorgt ervoor dat ik te veel met zaken rondom mijn gezondheid bezig ben	2	2	4	2	0
is niet nodig, hoeft voor mij niet	3	3	3	1	0

Tabel 6-12.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft hoe vaak een zorgverlener heeft aangeraden gebruik te maken van zelfmanagement-toepassingen; in 2016 (n=527-530).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Gebruik van een medische app voor smartphone of tablet	94	4	0	0
Het zelf online bijhouden van zelf gemeten gezondheidswaarden, zoals gewicht of bloedsuikerspiegel	95	3	2	1
Het zelf online bijhouden van een persoonlijk gezondheidsdossier	97	2	1	0
Opzoeken van medische informatie op een website	78	18	4	0

Tabel 6-13.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft hoe vaak zij patiënten het afgelopen jaar hebben aangeraden om gebruik te maken van de volgende zelfmanagementtoepassingen; in 2016 (n=316).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Opzoeken van medische informatie op een website	2	13	77	9
Gebruik van een medische app voor smartphone of tablet	29	42	28	1
Een online hulpprogramma volgen voor psychologische klachten	35	48	18	0
Het zelf online bijhouden van zelf gemeten gezondheidswaarden, zoals gewicht of bloedsuikerspiegel	66	26	8	0
Het zelf online bijhouden van een persoonlijk gezondheidsdossier	88	11	1	0

Tabel 6-14.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft hoe vaak zij patiënten het afgelopen jaar hebben aangeraden om gebruik te maken van de volgende zelfmanagementtoepassingen; in 2016 (n=274).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Opzoeken van medische informatie op een website	13	39	43	5
Gebruik van een medische app voor smartphone of tablet	63	28	8	0
Het zelf online bijhouden van zelf gemeten gezondheidswaarden, zoals gewicht of bloedsuikerspiegel	75	17	9	0
Het zelf online bijhouden van een persoonlijk gezondheidsdossier	84	14	3	0

Tabel 6-15.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat via internet een online behandelvorm of zelftest heeft gebruikt in het afgelopen jaar; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=717- 720) (%)	2014 (n=691- 693) (%)	2015 (n=682) (%)	2016 (n=532- 535) (%)
Via internet een psychologische zelftest gedaan**	6	8	14	10
Via een website (anoniem) een behandeling gevolgd voor psychologische problemen	1	1	2	1
Via een website of een app (anoniem) een behandeling gevolgd voor drugsgebruik, alcoholgebruik of gokken				1
Gebruik gemaakt van een website of een app tegen stress, slecht slapen of piekeren				8

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 6-16.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat via internet een online behandelvorm of zelftest heeft gebruikt in het afgelopen jaar; in 2016 (n=532-535).

	Afgelopen jaar tenminste een keer gebruik van gemaakt (%)	Geen gebruik, zou dit wel willen (%)	Geen gebruik, weet niet of ik dat zou willen (%)	Geen gebruik en zou dit niet willen (%)
Via internet een psychologische zelftest gedaan	10	14	31	45
Via een website (anoniem) een behandeling gevolgd voor psychologische problemen	1	12	35	51
Via een website of een app (anoniem) een behandeling gevolgd voor drugsgebruik, alcoholgebruik of gokken	1	12	30	57
Gebruik gemaakt van een website of een app tegen stress, slecht slapen of piekeren	8	20	32	40

Tabel 6-17.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft dat de GGZ-hulpverlener de mogelijkheid biedt om een (online) behandeling te volgen, van de zorggebruikers die het afgelopen jaar contact hadden; in 2015 en 2016.

	2015 (n=68-70) (%)	2016 (n=54-55) (%)
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve, geen online behandeling	87	76
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve en ook online behandeling	12	13
GGZ-hulpverlener: behandeling nooit in levende lijve, alleen online behandeling	3	6

Tabel 6-18.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft dat de GGZ-hulpverlener de mogelijkheid biedt om een (online) behandeling te volgen, van de zorggebruikers die het afgelopen jaar contact hadden; in 2016 (n=54-55).

	Dit is mogelijk (%)	Weet niet of dit mogelijk is (%)	Dit is niet mogelijk (%)
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve, geen online behandeling	76	24	0
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve en ook online behandeling	13	74	13
GGZ-hulpverlener: behandeling nooit in levende lijve, alleen online behandeling	6	67	28

Tabel 6-19.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft gebruik te hebben gemaakt van (online) behandeling bij GGZ-hulpverlener, van de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden; in 2015 en 2016.

	2015 (n=67-70) (%)	2016 (n=53-54) (%)
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve, geen online behandeling	83	67
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve en ook online behandeling	6	9
GGZ-hulpverlener: behandeling nooit in levende lijve, alleen online behandeling	0	0

Tabel 6-20.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft gebruik te hebben gemaakt van (online) behandeling bij GGZ-hulpverlener, van de zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden; in 2016 (n=53-54).

	Deze behandeling heeft men gevolgd of volgt men op dit moment (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve, geen online behandeling	67	17	7	9
GGZ-hulpverlener: behandeling in levende lijve en ook online behandeling	9	19	28	43
GGZ-hulpverlener: behandeling nooit in levende lijve, alleen online behandeling	0	4	25	72

Tabel 6-21.

Panel Psychisch Gezien -
Percentage cliënten dat
aangeeft gebruik te hebben
gemaakt van eHealth-toepas-
sing; in 2014 en 2016.

	2014 (n=410-414) (%)	2016 (n=1340-1350) (%)
Communicatie: gesprekken met behandelaar/ begeleider via internet; dit kan bijvoorbeeld via e-mail, skype, chat of Facebook	21	20
Online psycho-educatie: bijvoorbeeld websites met informatie, soms een algemene website, soms een die speciaal voor mensen uit een bepaalde doelgroep is gemaakt. Je kunt ook denken aan een app voor de smartphone en/of tablet***	26	18
Online behandelprogramma's: trainingen via internet om zelf aan je klachten te werken; binnen een online training is soms ook contact met een behandelaar/ begeleider	8	5
Keuzehulp/shared decision making: speciale web- site waarop allemaal informatie over een specifieke klacht/stoornis is te vinden en waar soms ook tests en/ of opdrachten te vinden zijn; het is de bedoeling dat je een keuzehulp samen met je begeleider/hulpverlener bekijkt en bespreekt om samen beslissingen te nemen over welke ondersteuning je wilt en nodig hebt	6	4
Beheer en gebruik van medicatie: bijvoorbeeld een elektronisch medicijnndoosje dat een signaal naar de hulpverlener stuurt als er een pil uit wordt gehaald; zo kan worden gekeken of medicijnen niet vergeten worden; of een app die je op de juiste tijden een herin- nering stuurt***	1	4
Serious gaming: speciale computerspellen, die zo zijn gemaakt dat er specifieke vaardigheden mee getraind kunnen worden op een uitdagende en leuke manier. Ook kan op deze manier spelenderwijs infor- matie worden doorgegeven over een bepaald onder- werp. Serious gaming gebeurt vaak onder begeleiding van een coach of behandelaar	1	2

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 6-22.

Panel Psychisch Gezien -
 Percentage cliënten dat
 aangeeft het afgelopen jaar
 gebruik te hebben gemaakt
 van eHealth-toepassingen; in
 2016 (n=1340-1350).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Online psycho-educatie: bijvoorbeeld websites met informatie, soms een algemene website, soms een die speciaal voor mensen uit een bepaalde doelgroep is gemaakt. Je kunt ook denken aan een app voor de smart- phone en/of tablet	82	13	4	1
Beheer en gebruik van medicatie: bijvoorbeeld een elektronisch medicijn- doosje dat een signaal naar de hulpverlener stuurt als er een pil uit wordt gehaald; zo kan worden gekeken of medicijnen niet vergeten worden; of een app die je op de juiste tijden een herinnering stuurt	96	1	1	1
Communicatie: gesprekken met behandelaar/begeleider via internet; dit kan bijvoorbeeld via e-mail, skype, chat of Facebook	80	13	5	2
Keuzehulp/shared decision making: speciale website waarop allemaal infor- matie over een specifieke klacht/stoornis is te vinden en waar soms ook tests en/ of opdrachten te vinden zijn; het is de bedoeling dat je een keuzehulp samen met je begeleider/hulpverlener bekijkt en bespreekt om samen beslissingen te nemen over welke ondersteuning je wilt en nodig hebt	96	3	1	0
Online behandelprogramma's: trainingen via internet om zelf aan je klachten te werken; binnen een online training is soms ook contact met een behandelaar/begeleider	95	4	1	1
Serious gaming: speciale computerspellen, die zo zijn gemaakt dat er specifieke vaardigheden mee getraind kunnen worden op een uitdagende en leuke manier. Ook kan op deze manier spelenderwijs informatie worden doorgegeven over een bepaald onderwerp. Serious gaming gebeurt vaak onder begeleiding van een coach of behandelaar	98	1	0	0

Tabel 6-23.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-GGZ dat het afgelopen
jaar wel eens een of meer
eMental Health toepassingen
heeft ingezet bij hun patiën-
ten; in 2016 (n=125).

	%
Ja	92
Nee	8

Tabel 6-24.

POH's-GGZ - Percentage van
POH's-GGZ die ten minste
een vorm van eMental Health
hebben ingezet, dat aangeeft
of zij de volgende vormen van
eMental Health in kunnen
zetten voor patiënten in de
praktijk waar zij het meeste
werken; in 2016 (n=115).

	Dit is moge- lijk (%)	Er zijn plannen om dit bin- nen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverle- ner zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plan- nen en de zorgverle- ner weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plan- nen en de zorgverle- ner zou dit ook niet willen (%)
Inzet van websites met psycho-educatie	93	1	4	2	0
Inzet van vrij toegan- kelijke online (zelfhulp) programma's (zoals Minder Drinken, etc.)	92	0	6	1	1
Inzet van ingekochte online (zelfhulp) programma's met begeleiding vanuit de praktijk (compleet programma of delen daarvan zoals Alcohol de Baas, Kleur je Leven, Grip op je Dlp, etc.)	67	11	15	5	2
Inzet van online monitoring (waarbij patiënten gegevens invullen; behandelfor- mulieren) over onder- werpen zoals slaap, stemming, angst, stress	59	6	23	10	3
Inzet van ingekochte online (zelfhulp)pro- gramma's zonder bege- leiding vanuit de praktijk (compleet programma of delen daarvan)	52	8	7	18	15

Tabel 6-25.
POH's-GGZ -
Percentage van POH's-GGZ
dat de volgende eMental
Health-toepassingen heeft
ingezet bij het aangegeven
gedeelte van hun patiënten;
in 2016 (n=60-107).

	Bij 50% of meer van mijn patiën- ten (%)	Bij 10-50% van mijn patiën- ten (%)	Bij tot 10% van mijn patiën- ten (%)	Weet ik niet (%)	Dit zet ik niet in (%)	Niet van toepas- sing (%)
Inzet van websites met psycho-educatie (n=107)	13	43	39	4	1	0
Inzet van vrij toegan- kelijke online (zelfhulp) programma's (zoals Minder Drinken, etc.) (n=106)	3	24	60	7	6	1
Inzet van ingekochte online (zelfhulp)pro- gramma's met begelei- ding vanuit de praktijk (compleet programma of delen daarvan zoals Alcohol de Baas, Kleur je Leven, Grip op je Dip, etc.) (n=77)	4	39	49	5	2	1
Inzet van online moni- toring (waarbij patiën- ten gegevens invullen; behandelformulieren) over onderwerpen zoals slaap, stemming, angst, stress (n=68)	4	22	60	7	4	2
Inzet van ingekochte online (zelfhulp) programma's zonder begeleiding vanuit de praktijk (compleet programma of delen daarvan) (n=60)	3	17	57	7	13	3

Tabel 6-26.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-dat eMental Health
in het afgelopen jaar heeft
ingezet voor de volgende
klachten, onder POH's-GGZ
die eMental Health hebben
ingezet; in 2016 (n=115).

	%
Angstklachten	84
Piekeren	84
Stemmingsklachten	77
Stressklachten	75
Slaapproblemen	70
Paniek	65
Werkgerelateerde klachten	50
Alcohol	48
Zelfbeeld	42
ADHD	25
Somatisch onvoldoende verklaarde lichamelijke klachten	15
Relatieproblemen	14
Drugsgebruik (cannabis, xtc, cocaïne, etc)	13
Pijnklachten	9
Medicatiegebruik (bijvoorbeeld benzodiazepine)	6
Roken	4
Anders, namelijk	12

Tabel 6-27.

POH's-GGZ - Percentage
POH's-GGZ waarvan de
praktijk of instelling een defi-
nitieve keuze heeft gemaakt
uit aanbieders van eMental
Health; in 2016 (n=115).

	%
Ja	63
Nee, we zitten in een pilotfase/proberen verschillende aanbieders uit	15
Nee, we kopen geen eMental Health in maar de praktijk/instelling is dit wel binnen een jaar van plan	8
Nee, we kopen geen eMental Health in en zijn dit ook niet van plan	4
Weet ik niet	11

Tabel 6-28.

POH's-GGZ -

Percentage POH's-GGZ dat eMental Health inkoopt bij de volgende aanbieders, van de POH's-GGZ die een definitieve keuze hebben gemaakt (meerdere antwoorden mogelijk); in 2016 (n=73).

	%
Minddistrict	56
KSYOS	23
Mentalshare Direct	12
Therapieland	12
Stichting ZorgIQ	6
Trimbos-instituut	4
Telepsy	3
Interapy	3
Stichting Mirro	3
IPPZ-Karify	1
MoleMann Mental Health	1
Learn2Dare	0
NewHealth Collective	0
Stichting GripopjeDip	0
Uitgeverij Boom	0
Zorgaanbieders Online	0
Vital Health	0
Weet ik niet	1
Anders, namelijk	1

Tabellen bij hoofdstuk 7: Begeleiding en ondersteuning op afstand

Manager in de care: *“Cliënten geven aan
dat het hen ondersteunt en
de eigen regie versterkt.”*

Verpleegkundige: *“De komende generatie heeft
meer achtergrondinformatie over
computers en systemen.*

*Bij de oudere cliënten is
vernieuwing soms erg moeilijk.”*

Tabel 7-1.

Verpleegkundigen in de care
- Percentage verpleegkundigen dat aangeeft diverse toepassingen in het afgelopen jaar tijdens het werk in de directe patiëntenzorg te hebben gebruikt; in 2016 (n=446-449).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Vaak (%)
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om een cliënt informatie te laten zien	39	19	13	28
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om op afstand informatie op te halen uit het elektronisch cliënten/patiëntendossier of het zorgplan	32	13	12	43
Gebruik van internet om informatie op te zoeken	8	23	35	34
Gebruik van apps voor zorg en gezondheid	32	28	26	15

Tabel 7-2.

Verpleegkundigen in de cure
- Percentage verpleegkundigen dat aangeeft diverse toepassingen in het afgelopen jaar tijdens het werk in de directe patiëntenzorg te hebben gebruikt; in 2016 (n=221-222).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Vaak (%)
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om een cliënt informatie te laten zien	21	31	19	29
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om op afstand informatie op te halen uit het elektronisch cliënten/patiëntendossier of het zorgplan	23	9	14	54
Gebruik van internet om informatie op te zoeken	1	12	40	46
Gebruik van apps voor zorg en gezondheid	44	31	16	9

Tabel 7-3.

Verpleegkundigen in de care
- Percentage verpleegkundigen dat aangeeft diverse toepassingen regelmatig of vaak tijdens het werk in de directe patiëntenzorg te hebben gebruikt; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=387-402) (%)	2015 (n=587-592) (%)	2016 (n=446-449) (%)
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om een cliënt informatie te laten zien***	23	38	42
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om op afstand informatie op te halen uit het elektronisch cliënten/patiëntendossier of het zorgplan*	48	55	55
Gebruik van internet om informatie op te zoeken	57	71	69
Gebruik van apps voor zorg en gezondheid***	19	37	40

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 7-4.

Verpleegkundigen in de cure
- Percentage verpleegkundigen dat aangeeft diverse toepassingen regelmatig of vaak tijdens het werk in de directe patiëntenzorg te hebben gebruikt; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=247-259) (%)	2015 (n=311-312) (%)	2016 (n=221-222) (%)
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om een cliënt informatie te laten zien	50	66	48
Gebruik van een computer of tablet (bijvoorbeeld iPad) om op afstand informatie op te halen uit het elektronisch cliënten/patiëntendossier of het zorgplan	65	72	68
Gebruik van internet om informatie op te zoeken	84	91	86
Gebruik van apps voor zorg en gezondheid	19	28	25

Tabel 7-5.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of er in het afgelopen jaar in de instelling met toezichthoudende technieken is gewerkt, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=446) (%)	Cure (n=221) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	34	30
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	14	13
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	4	3
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	12	12
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	28	33
Weet ik niet	8	9

Tabel 7-6.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft dat zij zelf of anderen in de instelling toezichthoudende technieken hebben ingezet, uitgesplitst naar care (n=408-581) en cure (n=221-310); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=263-408) (%)	2015 (n=310-581) (%)	2016 (n=221-446) (%)
Verpleegkundigen werkzaam in de care (%)	53	47	48
Verpleegkundigen werkzaam in de cure** (%)	32	38	43

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 7-7.

Verpleegkundigen – Percentage verpleegkundigen dat aangeeft voor hoeveel patiënten in het afgelopen jaar toezichthoudende technieken werden ingezet (naar schatting), onder verpleegkundigen bij wie toezichthoudende technieken worden ingezet, uitgesplitst naar care en cure; in 2016

	Care (n=211) (%)	Cure (n=95) (%)
Geen enkele cliënt/patiënt	2	1
Tot een tiende	48	38
Een tiende tot de helft	15	8
De helft of meer	18	21
Weet ik niet	18	32

Tabel 7-8.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of er in het afgelopen jaar in de instelling met beeldbellen is gewerkt, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=446) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	9	1
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	12	6
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	7	2
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	19	19
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	48	43
Weet ik niet	6	28

Tabel 7-9.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft dat zij zelf of anderen in hun instelling gebruikmaken van beeldbellen, uitgesplitst naar care (n=409-589) en cure (n=220-309); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=262-409) (%)	2015 (n=309-589) (%)	2016 (n=220-446) (%)
Verpleegkundigen werkzaam in de care (%)	12	22	20
Verpleegkundigen werkzaam in de cure (%)	6	10	7

Tabel 7-10.

Verpleegkundigen in de care
- Percentage verpleegkundigen in de care dat aangeeft hoeveel patiënten het afgelopen jaar gebruikmaakten van beeldbellen (naar schatting), onder verpleegkundigen bij wie beeldbellen wordt ingezet (aantallen te laag in de cure voor uitsplitsing); in 2016.

	Care (n=89) (%)
Geen enkele cliënt/patiënt	6
Tot een tiende	54
Een tiende tot de helft	8
De helft of meer	2
Weet ik niet	30

Tabel 7-11.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of er in het afgelopen jaar in de instelling met medicijndispensers is gewerkt, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=446) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	13	2
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	10	3
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	8	2
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	17	11
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	43	58
Weet ik niet	10	24

Tabel 7-12.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft dat zij zelf of anderen in de instelling gebruikmaken van medicijndispensers, uitgesplitst naar care (n=408-591) en cure (n=220-310); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=254-408) (%)	2015 (n=310-591) (%)	2016 (n=220-446) (%)
Verpleegkundigen werkzaam in de care*** (%)	11	19	23
Verpleegkundigen werkzaam in de cure (%)	7	6	5

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 7-13.

Verpleegkundigen in de care
- Percentage verpleegkundigen in de care dat aangeeft hoeveel patiënten het afgelopen jaar gebruikmaakten van medicijndispensers (naar schatting), onder verpleegkundigen bij wie medicijndispensers worden ingezet (aantallen te laag in de cure voor uitsplitsing); in 2016.

	Care (n=101) (%)
Geen enkele cliënt/patiënt	2
Tot een tiende	57
Een tiende tot de helft	10
De helft of meer	10
Weet ik niet	21

Tabel 7-14.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of er in het afgelopen jaar in de instelling met zorgrobots is gewerkt, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=446) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	0	0
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	3	0
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	2	0
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	24	11
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	65	80
Weet ik niet	7	8

Tabel 7-15.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of zij zelf of anderen in de instelling het afgelopen jaar gebruikmaakten van telemonitoring, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=444) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	5	12
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	8	26
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	6	3
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	19	9
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	52	32
Weet ik niet	10	17

Tabel 7-16.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft of zij zelf of anderen in de instelling gebruikmaken van telemonitoring, uitgesplitst naar care (n=408-590) en cure (n=220-310); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=262-408) (%)	2015 (n=310-590) (%)	2016 (n=220-444) (%)
Verpleegkundigen werkzaam in de care (%)	11	12	13
Verpleegkundigen werkzaam in de cure (%)	34	40	38

Tabel 7-17.

Verpleegkundigen - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft hoeveel patiënten het afgelopen jaar gebruikmaakten van telemonitoring (naar schatting), onder verpleegkundigen bij wie telemonitoring wordt ingezet, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=56) (%)	Cure (n=83) (%)
Geen enkele cliënt/patiënt	4	4
Tot een tiende	48	22
Een tiende tot de helft	5	10
De helft of meer	9	5
Weet ik niet	34	60

Tabel 7-18.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders dat aangeeft in hoeverre een aantal voorbeelden van toepassingen voor zorg en ondersteuning thuis zijn geïmplementeerd; in 2016 (n=68).

	Geen plannen (%)	Plannen (%)	Toe- passing wordt getest (%)	Imple- menta- tie op beperkte schaal (%)	Imple- mentatie in de hele organi- satie (%)	Initiatief gestaakt (%)
Toezichthoudende technieken/ domotica: sensortechnologie, akoestische en video-bewaking, (smartphones voor) alarmering, dwaaldetectie (GPS), leefcirkels	19	19	3	40	19	0
Zorg op afstand (beeldbellen met cliënt en/of mantelzorger)	18	27	13	27	13	3
Medicijn dispenser (medicatiebegeleiding)	43	28	6	13	10	0
Zorgrobots (robotica)	60	18	7	13	0	1
Telemonitoring (op afstand bewaken van bijvoorbeeld bloedglucosewaarden, gewicht, longfunctie)	60	24	7	7	2	0

Tabel 7-19.

Zorggebruikers - Percentage dat zelf zorg en ondersteuning ontvangt via een Wmo-loket of een sociaal wijkteam en/of van wie (schoon)ouders dat ontvangen (n=538).

	(%)
Ja, ikzelf	5
Ja, mijn ouders en/of schoonouders	8
Nee, geen van beiden	88

Tabel 7-20.

Zorggebruikers - Percentage zorggebruikers dat aangeeft of zij zelf en/of hun (schoon)ouders gebruikmaken van verschillende technologische toepassingen; in 2016.

	Zelf (n=25-28) (n)	(Schoon)ouders (n=36-37) (n)
Direct contact vanuit huis met een zorgverlener waarbij men elkaar ook kan zien, via het beeldscherm van de computer, telefoon, tablet (bijvoorbeeld een iPad) of TV	1	5
Direct contact vanuit huis met een mantelzorger waarbij men elkaar ook kan zien, via het beeldscherm van de computer, telefoon, tablet (bijvoorbeeld een iPad) of TV	1	6
Een apparaat waarmee in geval van nood een alarm kan worden verzonden naar een zorgverlener	6	22
Een elektronisch deurslot of een elektronisch bewaarkastje voor de huissleutel, dat de (thuis)zorgmedewerker met een pasje of cijferslot kan openen	2	9
Een elektronische medicijnkist die op van te voren ingestelde momenten de juiste medicijnen aflevert	1	3
Technologie om op afstand, bijvoorbeeld via een iPad, zaken in huis te bedienen, bijvoorbeeld het licht aan en uit te doen of de gordijnen te openen en te sluiten	0	1

Tabel 7-21.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft dat telemonitoring wordt toegepast bij bepaalde patiëntgroepen; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=171) (%)	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)
Telemonitoring bij een of meer groepen	17	12	13
Patiënten met diabetes	15	11	12
Patiënten met hartfalen	4	2	3
Patiënten met COPD	3	2	4
Patiënten met astma	3	1	2

Tabel 7-22.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft of telemonitoring bij bepaalde patiëntgroepen in hun praktijk wordt toegepast; in 2016 (n=316).

	Dit wordt toegepast in de praktijk van de arts (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de arts zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts zou dit ook niet willen (%)
Patiënten met diabetes	12	4	42	31	11
Patiënten met hartfalen	3	2	36	43	16
Patiënten met COPD	4	3	34	43	16
Patiënten met astma	2	3	34	46	16
Andere patiënten	4	3	23	53	18

Tabel 7-23.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft voor welk deel van alle patiënten voor wie dit zinvol zou zijn, telemonitoring wordt toegepast, van de huisartsen die telemonitoring toepassen; in 2016.

	Onbekend	tot 10%	Tot 20%	Tot 50%	Tot 100%
Patiënten met diabetes (n=37) (%)	11	54	27	8	0

Tabel 7-24.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft of telemonitoring voor hun specialisme relevant is en wordt toegepast; van 2014 tot 2016.

	2014 (n=161) (%)	2015 (n=386) (%)	2016 (n=274) (%)
Is telemonitoring relevant en wordt het toegepast?	11	11	9

Tabel 7-25.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft of telemonitoring voor hun specialisme relevant is en wordt toegepast; in 2016 (n=274).

	Medisch specialisten (%)
Het is relevant en het wordt al toegepast door de afdeling	9
Het is relevant en er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken	6
Het is relevant, maar er zijn nog geen plannen om dit mogelijk te maken	41
Het is niet relevant	44

Tabel 7-26.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft voor welk deel van alle patiënten voor wie dit zinvol zou zijn, telemonitoring wordt toegepast, van de medisch specialisten die telemonitoring toepassen; in 2016.

	Medisch specialisten (n=25) (%)
Tot 10%	73
Tot 20%	12
Tot 50%	8
Tot 100%	0
Weet ik niet	6

Tabel 7-27.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft voor welke groep(en) patiënten die zij behandelen telemonitoring relevant is, van de medisch specialisten die telemonitoring voor hun specialisme relevant vinden; in 2016.

	Medisch specialisten (n=154) (%)
Patiënten met diabetes	34
Patiënten met hartfalen	26
Patiënten met COPD	12
Patiënten met astma	11
Andere patiënten	68

Tabellen bij hoofdstuk 8: Elektronische dossiervoering voor zorgverleners

Huisarts: *“Het zou mij helpen als dingen meteen werken, duidelijk en overzichtelijk zijn en realiseerbaar met weinig muisklikken.”*

Verpleegkundige: *“Door het gebruik van het elektronisch patiëntendossier vind ik dat ik juist meer persoonlijke aandacht kan geven aan de patiënt.*

Het scheelt mij een hoop tijd, die ik weer aan hem kan besteden. Ook ben ik voorbereid als ik bij iemand binnenstap.”

Tabel 8-1.

Medisch specialisten - Manier waarop medisch specialisten het patiëntendossier bijhouden; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=228) (%)	2014 (n=161) (%)	2015 (n=385) (%)	2016 (n=274) (%)
Uitsluitend of voornamelijk elektronisch***	66	75	78	86
Zowel elektronisch als op papier***	19	16	14	7
Uitsluitend of voornamelijk op papier**	15	9	7	7

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 8-2.

Huisartsen en medisch specialisten - Manier waarop artsen het patiëntendossier bijhouden; in 2016.

	Huisartsen (n=316) (%)	Medisch specialisten (n=274) (%)
Uitsluitend elektronisch	83	74
Voornamelijk elektronisch	13	12
Zowel elektronisch als op papier	4	7
Voornamelijk op papier	0	5
Uitsluitend op papier	0	2

Tabel 8-3.

Medisch specialisten - Manier waarop medisch specialisten het patiëntendossier bijhouden, naar werksetting; in 2016.

	Alleen specialisten werkzaam in verpleeghuizen of revalidatiecentrum			Alleen specialisten werkzaam in ziekenhuizen		
	2014 (n=20) %	2015 (n=71) %	2016 (n=50) %	2014 (n=128) %	2015 (n=237) %	2016 (n=178) %
Uitsluitend of voornamelijk elektronisch*	60	70	78	76	81	87
Zowel elektronisch als op papier	35	21	12	13	12	7
Uitsluitend of voornamelijk op papier	5	9	10	11	7	6

* toenemende trend met $p \leq 0,05$ bij specialisten werkzaam in het ziekenhuis

Tabel 8-4.

Verpleegkundigen in de cure
- Manier waarop verpleegkundigen in de cure het patiëntendossier bijhouden; in 2014 en 2016.

	2014 (n=253) %	2016 (n=219) %
Uitsluitend of voornamelijk elektronisch	78	84
Zowel elektronisch als op papier	15	11
Uitsluitend of voornamelijk op papier	6	5

Tabel 8-5.

Verpleegkundigen in de care
- Manier waarop verpleegkundigen in de care het patiëntendossier bijhouden; in 2014 en 2016.

	2014 (n=400) (%)	2016 (n=446) (%)
Uitsluitend of voornamelijk elektronisch**	31	40
Zowel elektronisch als op papier	34	35
Uitsluitend of voornamelijk op papier**	35	26

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 8-6.

Managers en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders dat aangeeft in welke mate elektronische dossiers zijn geïmplementeerd; in 2016 (n=68).

	%
Geen plannen	3
Plannen	12
Toepassingen worden getest	10
Implementatie op beperkte schaal	3
Implementatie in de gehele organisatie	71
Initiatief gestaakt	2

Tabel 8-7.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat het patiëntendossier (gedeeltelijk) elektronisch bijhoudt en bij wie in het informatiesysteem de volgende automatische signalen, waarschuwingen of andere meldingen zijn ingesteld; van 2013 tot 2016.

	2013 (n=208) (%)	2014 (n=153) (%)	2015 (n=377) (%)	2016 (n=269) (%)
Waarschuwingen voor allergieën van de patiënt***	59	77	76	78
Waarschuwingen voor intoleranties van de patiënt***	34	65	59	65
Meldingen van interacties met andere voorgeschreven medicatie***	48	60	66	64
Meldingen van contra-indicaties voor voorgestelde behandelingen*	31	37	40	43
Suggesties voor aanvullende onderzoeken	1	5	6	6

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 8-8.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat het patiëntendossier (gedeeltelijk) elektronisch bijhoudt en bij wie in het informatiesysteem de volgende automatische signalen, waarschuwingen of andere meldingen zijn ingesteld; in 2016 (n=269).

	Ja (%)	Nee, maar is wel wenselijk (%)	Nee, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Waarschuwingen voor allergieën van de patiënt	78	18	3	2
Waarschuwingen voor intoleranties van de patiënt	65	24	6	6
Meldingen van interacties met andere voorgeschreven medicatie	64	22	5	8
Meldingen van contra-indicaties voor voorgestelde behandelingen	43	34	13	10
Suggesties voor aanvullende onderzoeken	6	32	49	13

Tabel 8-9.

Huisartsen - Meningingen over EPD's onder huisartsen die elektronisch dossiers bijhouden; in 2016 (n=316).

	Mee eens (%)	Niet mee eens/oneens (%)	Niet mee eens (%)
De tijd die ik besteed aan de registratie in het elektronische dossier staat in goede verhouding tot wat het mij oplevert	35	39	27
Ik ben tevreden over de mogelijkheden van mijn elektronische dossier	50	31	19
De gegevens die ik registreer in het elektronisch dossier zijn geschikt en afdoende voor later gebruik voor kwaliteitsregistraties, financiële verantwoording en onderzoek	57	34	10
Mijn elektronisch dossier helpt mij precies datgene te registreren over de patiënt dat nodig is voor mijn werk en de verantwoording daarover, niet meer en niet minder	67	25	8

Tabel 8-10.

Medisch specialisten - Meningingen over EPD's onder medisch specialisten die elektronisch dossiers bijhouden; in 2016 (n=269).

	Mee eens (%)	Niet mee eens/oneens (%)	Niet mee eens (%)
De tijd die ik besteed aan de registratie in het elektronische dossier staat in goede verhouding tot wat het mij oplevert	28	24	49
Ik ben tevreden over de mogelijkheden van mijn elektronische dossier	28	27	45
De gegevens die ik registreer in het elektronisch dossier zijn geschikt en afdoende voor later gebruik voor kwaliteitsregistraties, financiële verantwoording en onderzoek	38	34	28
Mijn elektronisch dossier helpt mij precies datgene te registreren over de patiënt dat nodig is voor mijn werk en de verantwoording daarover, niet meer en niet minder	41	32	28

Tabellen bij hoofdstuk 9: Elektronische communicatie tussen zorgverleners

Medisch specialist: *“Er dient een inhaalslag gemaakt te worden in de uitwisseling van medische informatie in Nederland tussen ziekenhuizen.”*

Medisch specialist: *“eHealth heeft ons een enorm gemak en kwalitatieve verbetering opgeleverd, omdat in principe alle informatie met een druk op de knop (lees: vele muisklikken) beschikbaar is.”*

Tabel 9-1.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat gebruikmaakt van een of meer van de volgende systemen, netwerken of diensten om elektronisch informatie over patiënten te delen met zorgverleners of zorginstellingen buiten hun praktijk (ten opzichte van de huisartsen die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=134-166) (%)	2015 (n=318-385) (%)	2016 (n=243-312) (%)
Ksyos telemedisch centrum	50	54	60
Landelijk Schakelpunt van de VZVZ**	52	66	68
OZIS van Stichting OZIS	66	63	60
Point van Techxx	0	0	0
Een berichtendienst van een regionale organisatie	41	38	42
eVerwijzen, eDiagnostiek of eConsultatie van Zorgdomein	88	87	89
Zorgmail van e-Novation	47	45	39
Gewone e-mail**	80	86	76
Publieke internetdiensten, zoals Whatsapp, Dropbox of WeTransfer	14	15	20
Een systeem voor ketenzorg, een ketenzorginformatiesysteem		82	85
* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$			

Tabel 9-2.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat gebruikmaakt van de volgende systemen, netwerken of diensten om elektronisch informatie over patiënten te delen met zorgverleners of zorginstellingen buiten hun praktijk; in 2016 (n=316).

	Ja (%)	Nee (%)	Weet ik niet (%)
Ksyos telemedisch centrum	56	37	6
Landelijk schakelpunt van de VZVZ	58	27	15
OZIS van Stichting OZIS	46	31	23
Point van Techxx	0	80	20
Een berichtendienst van een regionale organisatie	34	47	20
eVerwijzen, eDiagnostiek of eConsultatie van Zorgdomein	88	11	1
Zorgmail van e-Novation	32	50	17
Gewone e-mail	74	23	3
Een systeem voor ketenzorg, een ketenzorginformatiesysteem	80	15	5
Publieke internetdiensten, zoals Whatsapp, Dropbox of WeTransfer	19	75	6
Anders	10	59	31

Tabel 9-3.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat gebruikmaakt van een systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners of zorginstellingen (ten opzichte van de huisartsen die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=115-170) (%)	2015 (n=243-389) (%)	2016 (n=182-312) (%)
Andere huisartspraktijken	76	82	84
Huisartsenposten	87	90	91
Apotheken	94	91	93
Paramedici (fysiotherapeut, diëtist, e.d.)	83	79	79
Laboratoria	95	95	96
Ziekenhuizen	94	94	96
Zelfstandige behandelcentra (ZBC)	61	69	77
Verpleeghuizen	14	12	16
Thuiszorgorganisaties	11	9	13
GGZ-instellingen**	62	75	76
De wijkverpleegkundige		10	12
De dienst voor maatschappelijke ondersteuning bij uw gemeente		5	7

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-4.

Huisartsen - Percentage huisartsen waarbij de praktijk gebruikmaakt van een systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners of zorginstellingen; in 2016 (n=316).

	Ja (%)	Nee, maar is wel wenselijk (%)	Nee, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Andere huisartspraktijken	73	14	11	2
Huisartsenposten	89	9	2	0
Apotheken	89	7	4	1
Paramedici (fysiotherapeut, diëtist, e.d.)	70	19	10	2
Laboratoria	94	4	1	1
Ziekenhuizen	95	4	1	1
Zelfstandige behandelcentra (ZBC)	49	15	10	27
De wijkverpleegkundige	9	65	21	6
Verpleeghuizen	10	55	28	7
Thuiszorgorganisaties	9	60	25	7
GGZ-instellingen	71	23	4	2
De dienst voor maatschappelijke ondersteuning bij uw gemeente	4	54	32	10

Tabel 9-5.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat gebruikmaakte van een systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners of zorginstellingen (ten opzichte van de medisch specialisten die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=76-141) (%)	2015 (n=185-340) (%)	2016 (n=130-238) (%)
Andere afdelingen	88	84	83
Huisartsenpraktijken	64	58	64
Huisartsenposten	43	36	33
Apotheken	23	30	34
Paramedici (fysiotherapeut, diëtist, e.d.)	32	32	27
Laboratoria	62	61	52
Ziekenhuizen	13	19	17
Zelfstandige behandelcentra (ZBC)	3	4	8
Verpleeghuizen	10	13	11
Thuiszorgorganisaties	5	8	3
GGZ-instellingen	3	3	2

Tabel 9-6.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten bij wie de afdeling gebruikmaakt van een systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners of zorginstellingen; in 2016 (n=274).

	Ja (%)	Nee, maar is wel wenselijk (%)	Nee, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Andere afdelingen binnen mijn eigen zorginstelling (inclusief eventuele instellingsapothek)	72	15	9	4
Huisartsenpraktijken	54	31	9	7
Huisartsenposten	22	45	17	17
Apotheken (buiten uw zorginstelling)	25	48	13	14
Paramedici (fysiotherapeut, diëtist, e.d.)	16	44	25	15
Laboratoria	41	38	13	9
Ziekenhuizen	13	62	13	12
Zelfstandige behandelcentra (ZBC)	4	43	27	26
Verpleeghuizen	6	47	28	20
Thuiszorgorganisaties	2	50	27	21
GGZ-instellingen	1	50	27	22

Tabel 9-7.

Huisartsen - Percentage huisartsen van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan versturen (ten opzichte van de huisartsen die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=119-168) (%)	2015 (n=251-391) (%)	2016 (n=198-315) (%)
Recept naar een openbare apotheek	96	95	97
Actueel medicatieoverzicht van patiënten naar een ziekenhuis	48	53	57
Verwijzing naar een medisch specialist**	91	95	98
Aanvullende informatie bij een verwijzing (bijvoorbeeld uitslagen van eerder onderzoek)	63	61	61
Verwijzing naar paramedici (fysiotherapeut, diëtist, psycholoog, e.d.)	34	32	38
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	65	70	75
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek**	55	66	72
Aanvraag voor huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging of verpleging voor een patiënt thuis	4	10	9
Dossier naar een andere huisarts als de patiënt van huisarts wisselt***	87	95	96

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-8.

Huisartsen - Percentage huisartsen van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan versturen; in 2016 (n=316).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (%)	Niet mogelijk, maar is wel wenselijk (%)	Niet mogelijk, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Recept naar een openbare apotheek	93	3	4	0
Actueel medicatieoverzicht van patiënten naar een ziekenhuis	54	41	3	3
Verwijzing naar een medisch specialist	98	2	0	0
Aanvullende informatie bij een verwijzing (bijvoorbeeld uitslagen van eerder onderzoek)	59	38	2	1
Verwijzing naar paramedici (fysiotherapeut, diëtist, psycholoog, e.d.)	34	54	10	2
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	72	24	4	0
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek	67	27	6	0
Aanvraag voor huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging of verpleging voor een patiënt thuis	5	57	33	4
Dossier naar een andere huisarts als de patiënt van huisarts wisselt	96	4	0	0

Tabel 9-9.

Huisartsen - Percentage huisartsen van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan ontvangen (ten opzichte van de huisartsen die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=105-170) (%)	2015 (n=217-393) (%)	2016 (n=180-315) (%)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en week-enddiensten (waarneming)	94	97	94
Overzicht van de aan mijn patiënt verstrekte geneesmiddelen van de openbare apotheek	78	78	81
Overzicht van ontslagmedicatie van mijn patiënt van een ziekenhuis	34	38	40
Opnameberichten over mijn patiënt van een ziekenhuis	98	99	98
Samenvatting van de behandeling van mijn patiënt in het ziekenhuis	69	75	78
Ontslagbrief over mijn patiënt van een ziekenhuis	98	97	99
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek	98	100	99
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek	48	42	38
Uitslag van laboratoriumonderzoek	99	100	99
Dossier van de vorige huisarts bij nieuwe patiënten***	85	96	98
* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001			

Tabel 9-10.

Huisartsen - Percentage huisartsen van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan ontvangen; in 2016 (n=316).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (%)	Niet mogelijk, maar is wel wenselijk (%)	Niet mogelijk, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en week-enddiensten (waarneming)	92	6	1	1
Overzicht van de aan mijn patiënt verstrekte geneesmiddelen van de openbare apotheek	78	18	2	2
Overzicht van ontslagmedicatie van mijn patiënt van een ziekenhuis	38	58	2	3
Opnameberichten over mijn patiënt van een ziekenhuis	97	2	1	0
Samenvatting van de behandeling van mijn patiënt in het ziekenhuis	76	22	1	1

Vervolg Tabel 9-10.

Huisartsen - Percentage huisartsen van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan ontvangen; in 2016 (n=316).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (%)	Niet mogelijk, maar is wel wenselijk (%)	Niet mogelijk, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Ontslagbrief over mijn patiënt van een ziekenhuis	98	1	0	0
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek	99	1	0	0
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek	22	35	41	2
Uitslag van laboratoriumonderzoek	99	1	0	0
Dossier van de vorige huisarts bij nieuwe patiënten	97	2	0	1

Tabel 9-11.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat tijdig en alle relevante informatie ontvangt als hun patiënt een medisch specialist of ziekenhuis heeft bezocht; van 2013 tot 2016.

De informatie die de huisarts ontvangt als zijn patiënt een medisch specialist of ziekenhuis heeft bezocht is:		2013 (n=188) (%)	2014 (n=171) (%)	2015 (n=396) (%)	2016 (n=316) (%)
...tijdig	Nooit	1	1	0	0
	Regelmatig***	73	67	78	84
	Soms***	23	27	15	12
	Altijd	4	5	7	4
...voorzien van alle relevante informatie die u nodig heeft	Nooit	0	1	0	0
	Soms*	13	11	9	5
	Regelmatig	77	79	81	85
	Altijd	10	10	11	10

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 9-12.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan versturen (ten opzichte van de medisch specialisten die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=119-140) (%)	2015 (n=296-332) (%)	2016 (n=202-238) (%)
Recept naar een ziekenhuisapothek*	59	68	72
Recept naar een openbare apothek***	15	28	35
Actueel medicatieoverzicht aan een openbare apothek bij ontslag van een patiënt	28	35	34
Actueel medicatieoverzicht aan een huisarts bij ontslag van een patiënt	37	48	48
Opnameberichten aan de huisarts van een patiënt	69	68	64

Vervolg Tabel 9-12.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan versturen (ten opzichte van de medisch specialisten die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=119-140) (%)	2015 (n=296-332) (%)	2016 (n=202-238) (%)
Samenvatting van behandeling aan de huisarts van de patiënt	62	63	57
Ontslagbrief naar de huisarts van de patiënt	74	74	73
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	54	57	60
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek	57	66	60

* p ≤ 0,05; ** p ≤ 0,01; *** p ≤ 0,001

Tabel 9-13.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan versturen; in 2016 (n=274).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (%)	Niet mogelijk, maar is wel wenselijk (%)	Niet mogelijk, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Recept naar de ziekenhuisapotheek	62	24	11	4
Recept naar een openbare apotheek	29	55	9	7
Actueel medicatieoverzicht aan een openbare apotheek bij ontslag van een patiënt	25	49	12	14
Actueel medicatieoverzicht aan de huisarts bij ontslag van de patiënt	37	41	10	12
Opnamebericht aan de huisarts van de patiënt	49	27	11	13
Samenvatting van behandeling aan de huisarts van de patiënt	46	35	8	11
Ontslagbrief naar de huisarts van de patiënt	63	24	7	6
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	52	34	7	8
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek	51	34	6	9

Tabel 9-14.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan ontvangen (ten opzichte van de medisch specialisten die dat wenselijk vinden); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=120-149) (%)	2015 (n=271-341) (%)	2016 (n=200-251) (%)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en week-enddiensten	53	53	53
Verwijsbrief van een huisarts*	55	66	69
Actueel medicatieoverzicht van de (mijn) ziekenhuisapotheek	63	69	69
Actueel medicatieoverzicht van de openbare apotheek bij opname van een patiënt	20	24	20
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek*	85	80	74
Beeldbestand(en) van beeldvormende diagnostiek	84	78	73
Uitslag van laboratoriumonderzoek*	89	85	78

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-15.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten van wie het informatiesysteem de volgende voorbeelden van patiëntinformatie elektronisch kan ontvangen; in 2016 (n=274).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (%)	Niet mogelijk, maar is wel wenselijk (%)	Niet mogelijk, en is niet nodig (%)	Weet niet (%)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en week-enddiensten	39	34	14	13
Verwijsbrief van een huisarts	61	28	5	6
Actueel medicatieoverzicht van de (mijn) ziekenhuisapotheek	61	27	6	7
Actueel medicatieoverzicht van een openbare apotheek bij opname van een patiënt	16	64	8	12
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek	67	24	4	5
Beeldbestand(en) van beeldvormende diagnostiek	65	23	6	6
Uitslag van laboratoriumonderzoek	72	20	3	5

Tabel 9-16.

Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat tijdig en alle relevante informatie ontvangt bij opname van een patiënt; van 2013 tot 2016.

De informatie die de medisch specialist ontvangt bij de opname van een patiënt is:		2013 (n=198) (%)	2014 (n=161) (%)	2015 (n=385) (%)	2016 (n=274) (%)
...tijdig	Nooit	10	8	7	7
	Soms	21	21	28	26
	Regelmatig	46	57	47	51
	Altijd	23	14	17	16
...voorzien van alle relevante informatie die u nodig heeft	Nooit	11	9	8	10
	Soms*	29	25	38	33
	Regelmatig	49	57	45	51
	Altijd	12	9	9	7

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-17.

Manager en bestuurders in de care - Percentage managers en bestuurders in de care dat aangeeft dat zijn organisatie elektronische gegevensuitwisseling inzet; in 2016 (n=68).

	%
Geen plannen	13
Plannen	27
Toepassingen worden getest	9
Implementatie op beperkte schaal	22
Implementatie in de gehele organisatie	28
Initiatief gestaakt	2

Tabel 9-18.

Verpleegkundigen in de cure en care - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft dat zij zelf of anderen in de instelling gebruikmaken van elektronische gegevensuitwisseling, uitgesplitst naar care (n=399-589) en cure (n=220-311); van 2014 tot 2016.

	2014 (n=248-399) (%)	2015 (n=311-589) (%)	2016 (n=220-444) (%)
Verpleegkundigen werkzaam in de care*** (%)	31	47	58
Verpleegkundigen werkzaam in de cure (%)	56	71	68

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-19.

Verpleegkundigen in de cure en care - Percentage verpleegkundigen dat aangeeft dat door henzelf of in de instelling is gewerkt met elektronische gegevensuitwisseling in het afgelopen jaar, uitgesplitst naar care en cure; in 2016.

	Care (n=444) (%)	Cure (n=220) (%)
Ja, ik heb hier zelf ook gebruik van gemaakt	37	45
Ja, dit wordt gebruikt door anderen binnen mijn instelling	21	23
Nee, maar er zijn wel plannen om dit binnen een jaar toe te passen	11	8
Nee, en volgens mij zijn er geen plannen om dit binnen een jaar toe te passen	9	6
Nee, dit is niet van toepassing in mijn instelling	11	6
Weet ik niet	11	11

Tabel 9-20.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat in hun praktijk teleconsultatie gebruikt (ten opzichte van de huisartsen die dat wenselijk vinden); in 2015 en 2016.

	2015 (n=95-345) (%)	2016 (n=70-287) (%)
Teleconsultatie bij dermatologie (beoordeling beeldopname huid)	84	86
Teleconsultatie bij cardiologie (beoordeling elektrocardiogram)***	48	63
Teleconsultatie bij pulmonologie (beoordeling spirogram)	35	41
Teleconsultatie bij radiologie (beoordeling echografie)	15	19
Teleconsultatie bij oogheelkunde (beoordeling fundusfoto)	64	73
Teleconsultatie bij andere specialismen	33	44

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-21.

Huisartsen - Percentage huisartsen dat in hun praktijk teleconsultatie gebruikt; in 2016 (n=316).

	Dit wordt toegepast in de praktijk van de arts (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de arts zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts zou dit ook niet willen (%)
Teleconsultatie bij dermatologie (beoordeling beeldopname huid)	78	5	8	4	5
Teleconsultatie bij cardiologie (beoordeling elektrocardiogram)	46	6	21	16	12
Teleconsultatie bij pulmonologie (beoordeling spirogram)	23	5	28	25	20

Vervolg Tabel 9-21.
Huisartsen - Percentage huisartsen dat in hun praktijk teleconsultatie gebruikt; in 2016 (n=316).

	Dit wordt toegepast in de praktijk van de arts (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de arts zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de arts zou dit ook niet willen (%)
Teleconsultatie bij radiologie (beoordeling echografie)	4	1	17	31	47
Teleconsultatie bij oogheelkunde (beoordeling fundusfoto)	32	1	10	23	34
Teleconsultatie bij psychische klachten	19	7	24	30	20
Teleconsultatie bij andere specialismen	15	3	16	35	32

Tabel 9-22.
Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat op hun afdeling een digitaal consultgesprek kan voeren met de volgende zorgverleners waarbij men elkaar kan zien (ten opzichte van de medisch specialisten die dat wenselijk vinden); in 2015 en 2016.

	2015 (n=101-193) (%)	2016 (n=106-163) (%)
Met een medisch specialist binnen de eigen zorginstelling	39	29
Met een medisch specialist buiten de eigen zorginstelling*	40	28
Met een huisarts	5	4
Met een andere zorgverlener dan genoemd	8	4

* $p \leq 0,05$; ** $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$

Tabel 9-23.
Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat op hun afdeling een digitaal consultgesprek kan voeren met de volgende zorgverleners waarbij men elkaar kan zien; in 2016 (n=274).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Met een medisch specialist binnen de eigen zorginstelling	14	4	31	27	24
Met een medisch specialist buiten de eigen zorginstelling	16	4	39	26	15
Met een huisarts	2	2	48	30	19
Met een psychiater	1	1	35	37	26
Met een andere zorgverlener dan genoemd	2	2	35	38	24

Colofon

Dit is de tabellenbijlage bij het onderzoeksrapport
"Meer dan techniek - eHealth-monitor 2016".

Auteurs:

Johan Krijgsman
Ilse Swinkels
Britt van Lettow
Judith de Jong
Kim Out
Roland Friele
Lies van Gennip

Begeleidingscommissie:

Guus Schrijvers (voorzitter)
Arina Burghouts (Patiëntfederatie Nederland)
Jeroen Crasborn (Zilveren Kruis)
Erwin Eisinger (VWS)
Annemiek Mulder (Actiz)
Henk Herman Nap (Vilans)
Sjaak Nouwt (KNMG)
Inga Tharun (Ministerie van VWS)
Albert Versteegde (Zorgverzekeraars Nederland)
Renée Verwey (V&VN)

Dit is een uitgave van Nictiz en het NIVEL.
Den Haag en Utrecht, oktober 2016
© Nictiz en het NIVEL

Vormgeving en productie:

No Panic – Communicatiemakers
Roel Schenk (Nictiz)

ISBN: 978-90-820304-7-1

Nictiz

Bezoekadres

Oude Middenweg 55
2491 AC Den Haag
T 070 31 73 450
F 070 32 07 437

www.nictiz.nl

Postadres

Postbus 19121
2500 CC Den Haag

Nivel

Bezoekadres

Otterstraat 118 – 124
3513 CR Utrecht
T 030 27 29 700
F 030 27 29 729

www.nivel.nl

Postadres

Postbus 1568
3500 BN Utrecht